

TEKSTİL SEKTÖRÜ AÇISINDAN İSVEÇ

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

AR-GE ŞUBESİ

TEMMUZ 2022

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	4
Başlıca Sosyal Göstergeler.....	4
Coğrafi Konum.....	4
Siyasi ve İdari Yapı.....	5
Nüfus ve İstihdam.....	5
Doğal Kaynaklar.....	6
2. GENEL EKONOMİK DURUM	7
Temel Ekonomik Göstergeler.....	7
3. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	9
Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü.....	9
Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri.....	10
Yabancı Yatırım Mevzuatı.....	10
Faydalı Linkler:.....	10
Faydalı Linkler:.....	11
Serbest Bölgeler.....	11
4. DIŞ TİCARET	11
İsveç'in İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar).....	11
İsveç'in İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar).....	12
İsveç'in Ülkelere Göre İhracatı (1 000 dolar).....	13
İsveç'in Ülkelere Göre İthalatı (1 000 dolar).....	14
5. TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ	15
Türkiye'nin İsveç'e İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar).....	15
Türkiye'nin İsveç'ten İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar).....	16
6. İSVEÇ TEKSTİL PAZARI	17
Başlıca Tekstil İhracatı Yapılan Ülkeler (1000 \$).....	17
Başlıca Tekstil İthalatı Yapılan Ülkeler (1000 \$).....	18
Başlıca Tekstil İhracatı Yapılan Ürünler (1000 \$).....	18
Başlıca Tekstil İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$).....	19
Türkiye'nin İsveç'den Başlıca İthal Ettiği Tekstil Ürünleri (1000 \$).....	19
Türkiye'nin İsveç'e Başlıca İhraç Ettiği Tekstil Ürünleri (1000 \$).....	20
7. İSVEÇ PAZAR BİLGİLERİ	20
1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	20
Dış Ticaret Politikası.....	20
Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası.....	20
Gümrük Tarifeleri.....	22
İç Vergiler.....	22
Ürün Standartları.....	22
Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı.....	23
AB ve Ürün Standartları.....	24
Test Etme, Muayene ve Belgelendirme.....	25
İhracatta Zorunlu Belgeler.....	26
AB ve Uygunluk Değerlendirme.....	28
Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme.....	28
AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme.....	28
Teknik Engeller.....	29
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	29
Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları.....	30
AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları.....	30
Dağıtım Kanalları.....	30
Tüketici Tercihleri.....	30
Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler.....	31
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	31
Tarım.....	31
Sanayi.....	32
Ormancılık.....	33
Madencilik.....	33
Enerji.....	34
Telekomünikasyon.....	34
Ulaştırma.....	35
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	35
İş Kültürü.....	35
Para Kullanımı.....	36

Pasaport ve Vize İşlemleri	36
Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri	36
Yerel Saat	37
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	37
Şirket Türleri	37
Şirket Kurma Prosedürleri	37
Temsilcilik Açma Prosedürleri	43
Bankacılık Mevzuatı	50
Vizeler	50
KAYNAKÇA	52

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	İsveç Krallığı
Nüfus	10.715.000 (Nisan 2022, IMF)
Dil	İsveççe (Kuzeyde azınlıklar tarafından Fince ve Sami dilleri)
Yüzölçümü	449.964 km ²
Başkenti	Stokholm
Başlıca Şehirleri	Stokholm, Göteborg, Malmö, Upsala, Linkoping
Yönetim Biçimi	Anayasal Monarşi
Devlet Başkanı	Kral XVI. Carl Gustaf
Para Birimi	İsveç Kronu (SEK)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: Avrupa Birliği (AB), Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Birleşmiş Milletler (BM), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Uluslararası Para Fonu (IMF), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), Nordik Konsey, Arktik Konsey.

Coğrafi Konum

Ülkenin kuzeyden güneye uzunluğu 1574 km, doğu-batı genişliği ise ortalama 300 km civarındadır. İsveç'in Kuzey Denizi'nde Skagerra'dan başlayıp, Baltık Denizi'nin iç kesimindeki Bothina Körfezi'ne kadar uzanan toplam 3218 km'lik sahil şeridinde fiyordlar, adalar ve adacıklar bulunmaktadır. 3001 km²'lik yüzölçümü ile Baltık Denizi'nin en büyük adası olan Gotland İsveç'e bağlıdır.

10,5 milyonluk nüfusun % 20'sinin yaşadığı Başkent Stokholm, ülkenin en büyük şehri olurken, Göteborg, Malmö, Upsala ve Linkoping diğer büyük ve önemli şehirlerini oluşturmaktadır.

Yüzölçümünün % 9'u göllerle kaplı olan ülkede yaklaşık 100.000 adet göl bulunmaktadır. 5585 km² ile Vänern Batı Avrupa'nın en büyük gölü olma özelliğine sahiptir. Ülkenin % 16'sı dağlıktır. Norveç sınırının 800 km'lik bir kısmı deniz seviyesinden 2000 metreyi aşan yükseklikteki Kjölen Dağları ile kaplıdır. İsveç'in en yüksek dağı 2111 metre uzunluğundaki Kebnekaise'dir. Baltık kıyısı ve Stokholm'ün güneyindeki alanlar ise genelde

düzlüktür. Toplam yüzölçümünün % 8'i ekilebilir toprak niteliğinde olup, % 54'ü ise ormanlarla kaplıdır. İsveç'in yaklaşık 1/6'sı Kuzey Kutup Dairesi'nin kuzeyinde yer almaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

İsveç, Kralın rolünün törensel görevlerle sınırlı bulunduğu anayasal bir krallıktır. Bununla birlikte, halihazırda Bernadotte ailesinden gelen Kral Carl XVI. Gustav ve Kraliçe Silvia tarafından temsil edilmekte olan Kraliyet geniş halk kitlelerinden saygı görmekte ve ülkede milli birlik duygusunun güçlenmesine katkıda bulunmaktadır.

İsveç, gücünü doğrudan halktan alan parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Ulusal düzeyde halk yasama yetkisi olan 'Riksdag' (meclis) tarafından temsil edilir. 1974'de kabul edilen anayasa ile oy kullanma yaşı 18'e düşürülmüş ve monarşinin statüsü sembolik hale getirilmiştir. Nisbi temsil prensibine dayanan demokratik genel seçimler her dört yılda bir Eylül ayınının 3. Pazar günü yapılmaktadır.

Tek meclisli İsveç Parlamentosu Riksdag 349 üyeden oluşmaktadır. Parlamentodaki 349 sandalyenin 310'u 28 seçim bölgesinde, geri kalan 39'u ise milli düzeyde nisbi temsil prensibi çerçevesinde siyasi partiler arasında paylaştırılmaktadır. Bir siyasi partinin mecliste temsil edilebilmesi için ülke genelindeki % 4'lük veya bölge bazında geçerli olan %12'lik oy barajını aşması gerekmektedir. Parlamentosunun herhangi bir nedenden ötürü 4 yıllık görev süresini tamamlamadan dağılması durumunda, oluşturulacak yeni meclis yalnızca bir öncekinin süresi dolana kadar görevde kalır.

28 Şubat 1991 tarihinde Avrupa Birliği'ne üyelik için resmi başvuruda bulunan ve 1994 yılında ülkede bu amaçla yapılan referandumun lehte sonuçlanmasını takiben 1 Ocak 1995 itibariye AB üyesi olan İsveç, Eylül 2003'te yapılan referandum sonucu para birimi olarak Avroyu kullanmayı reddetmiştir.

Nüfus ve İstihdam

450 bin km²'lik yüzölçümü ile Fransa ve İspanya'nın ardından Batı Avrupa'nın üçüncü büyük ülkesi olan İsveç'in nüfusunun 2022 itibariyle 10 milyonu geçtiği tahmin edilmektedir.

Özellikle Kuzey Avrupa ülkeleri ve 1990'dan sonra diğer Doğu Avrupa ülkelerinden hızla göç alan İsveç'te, genç nüfus artış oranının yaşlı nüfus artış oranına göre oldukça az olması nedeniyle genç nüfusun azaldığı görülmektedir. Nüfusunun %87,4'lük kısmı kentsel alanlarda yaşayan İsveç'te yerleşim daha çok güney kısımda yoğunlaşmıştır. Gelişmişlik ve refah düzeyinin üst seviyede olması, ortalama yaşam beklentisini arttırmıştır. Buna ek olarak doğum oranı sabit kalırken ölüm oranının azalması İsveç nüfusunun yaşlanmasına neden olmuştur.

1930'lardan itibaren, İsveç işgücü piyasasının genel niteliklerini, gerek işçiler gerekse işverenler bakımından kuvvetli örgütlenmeler ile taraflar arasında uzlaşmaya dayanan anlaşmalar oluşturmaktadır. Bununla birlikte, ülkede zaman zaman yaygın ve uzun süreli grev hareketleri de söz konusu olmuştur. 1938 yılında imzalanan Satsbjöbaden Anlaşması devlet müdahalesi olmaksızın işçi ve işveren dernekleri arasında yapılacak toplu sözleşme görüşmelerinin ana ilkelerini belirlemektedir. İsveç'teki işçi ve işveren örgütlenmeleri yerel, bölgesel ve merkezi olmak üzere hiyerarşik bir yapı sergilemekte ve İsveç toplumundaki en önemli politik güç odaklarından birini temsil etmektedir.

Ülkede işgücünün büyük bir kısmı hizmet sektöründe (%86), %2'si tarım sektöründe, %12'si de sanayi sektöründe istihdam edilmektedir. Ülkede 2022 tahminlerine göre %7,8'lik bir işsizlik oranı bulunmaktadır. Haftalık ortalama çalışma süresi ortalama 40 saattir.

Doğal Kaynaklar

Orman ve maden gibi doğal kaynakların ekonomideki önemi anlaşılması üzerine neredeyse son 50-60 yıldır İsveç'te doğal kaynakların israfı oldukça azalmıştır. İsveç topraklarının dörtte biri çam, ladin ve diğer yumuşak gövdeli ağaçlardan oluşan ormanlarla kaplıdır.

Özellikle iç savaş dönemine kadar ekonomide belirleyici rolü olan ormancılık ürünleri halen Kuzey İsveç bölgesinde başlıca sanayi sektörü olmaya devam etmektedir. Kanada ve Finlandiya'nın ardından İsveç, ormancılık ürünleri ihracatında 3. sırada yer almakta olup; ülkenin ormancılık ürünlerinin % 60'lık kısmı kağıt, kağıt hamuru ve kereste olarak ihraç edilmektedir.

İsveç, demir ve kükürt cevherlerinin çeşitli formlarının üretimi ve ihracatında da dünyada önemli bir konumdadır. 1970'lerden sonra üretimin modernize edilmesi sonucu, sektör katma değeri fazla olan ürünlere odaklanmıştır. Doğal kaynaklar bakımından oldukça zengin olan ülkenin kuzey bölümünde, demir, kükürt cevheri ve diğer değerli madenlerden altın, gümüş, bakır ve kurşun çıkarılmaktadır.

Elektrik üretiminin yaklaşık %40'ını sağlayan hidroelektrik enerjisi, ülke ekonomisinde önemli rolü olan bir doğal kaynaktır. Petrol, nükleer enerji, hidroelektrik enerji ve biyo yakıtlar ülkenin enerji ihtiyacının karşılanmasında başlıca kaynaklardır. İsveç'te ticari olarak kullanılabilir petrol, gaz ya da kömür kaynakları olmamasından dolayı İsveç enerji hammadde ihtiyacının %70'ini ithal etmektedir.

İsveç'te 2. Dünya Savaşına kadar endüstriyel gaz emisyonlarının çevreye olan etkisi sadece yerel bir problem olarak görülürken, binlerce göl ve geniş bir alana yayılmış ormanların

yok olması sonucu, özellikle 1960 ve 1970’li yıllardan sonra pek çok İsveçli bunun sadece ulusal bir sorun olmadığını farkına varmıştır. Emisyonu önlemek için yapılan ölçümler başarıya ulaşmış ve oluşan çevre bilinci sayesinde İsveç’te, kimyasal, ağır metal ve diğer zararlı maddelerin kullanımını azaltmaya yönelik bir yaşam standardı oluşmuştur. Gaz emisyonlarının %75’i enerji ve ulaşım sektörlerinden kaynaklanan İsveç’te, alternatif enerji kaynaklarının teşvik edilmesi ile karayolu ulaşımı dışında petrolün kullanımı azalmıştır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	541,5	627,4	621,2	669,9	704,5	746,4	789,5	833,3
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar %)	-2,9	4,8	2,9	2,7	2,3	2,0	2,0	2,0
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	52.170	60.029	57.978	61.944	64.571	67.846	71.208	74.614
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort,%)	0,7	2,7	4,8	2,2	1,7	1,9	2,0	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	6,1	5,5	4,9	4,4	4,0	3,8	3,7	3,6
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	8,5	8,8	7,8	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2
Nüfus (milyon)	10,38	10,45	10,72	10,81	10,91	11,0	11,09	11,17

Kaynak: IMF

Yaklaşık 450.000 km²'lik yüzölçümü ile alan bakımından Avrupa'nın en büyük ülkelerinden biri olan İsveç, 10 milyonu aşkın nüfusu ve nüfus yoğunluğu bakımından küçük ülkeler arasında yer almaktadır.

1850 yılında Avrupa'nın kıyısında kalmış fakir bir tarım ülkesi konumundaki İsveç, 1970 yılında kişi başına düşen GSYİH bakımından dünyada üçüncü sıraya yükselmiştir. 1850-

1970 döneminde İsveç, dünyanın en hızlı büyüyen ve kalkınan ülkelerin başında gelmektedir. Bugün yüksek oranda dışa açıklık, oldukça gelişmiş bir iş dünyası ile özellikle hizmet alanında güçlü kamu payının varlığı, günümüzde İsveç ekonomisinin öne çıkan niteliklerini oluşturmaktadır.

Avrupa ülkelerine yönelik demir cevheri ve orman ürünleri ihracatı, eğitime yapılan yatırımlar, serbest girişimin desteklenmesi, demiryolları başta olmak üzere yabancı sermayeden faydalanmak suretiyle yapılan alt yapı yatırımları, liberal politikalar ile etkin bir bürokratik yapının tesisi bahse konu gelişmenin temelindeki önemli etmenlerdir.

Demir cevheri ve orman ürünleri, tarihsel olarak ülkenin başlıca doğal kaynaklarını oluşturmaktadır. 19. yy. sonlarından itibaren bu kaynakların gittikçe artan bir şekilde gelişmiş ürünlere dönüştürülmesi, ülkenin bugünkü ekonomik faaliyetlerinin de büyük ölçüde temelini teşkil eden sanayi sektörünün hızla gelişmesine imkan vermiştir.

İsveç imalat sanayi çok erken bir aşamada dışa açılmıştır. Dışa açılma mal ihracatı ile başlamış, daha sonra iç pazarın küçüklüğü nedeniyle sanayi şirketleri faaliyetlerini büyük ölçüde yurt dışına taşımışlardır. Başta finans olmak üzere hizmet sektörünün dışa açılmasıyla günümüzde İsveç dünyanın en dışa açık ülkelerinden biri konumundadır.

19. yy. ortalarına kadar tamamen bir tarım ülkesi konumunda olan İsveç'te günümüzde tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü, gerek GSYİH gerekse toplam istihdam içerisinde yaklaşık %2 civarında bir paya sahiptir. Ülke topraklarının sadece % 10'u tarıma elverişli olmasına rağmen İsveç, tarım ihtiyacının %80'ini kendi kendine karşılayabilmektedir.

Hayvancılık başlıca üretim faaliyeti olup, tarımsal üretim imkanları ülkenin kuzey ve güney bölgeleri arasında oldukça büyük farklılık arz etmekte ve buğday başta olmak üzere hububat ağırlıklı olan üretim büyük ölçüde ülkenin orta ve güney bölümlerinde gerçekleştirilmektedir. Süt ve süt ürünleri İsveç tarımında merkezi bir role sahiptir.

Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi İsveç'te de GSYİH içinde sanayi imalatının payı giderek azalırken, hizmet sektörünün payı artmıştır. Bununla birlikte imalat sanayi, İsveç ekonomisi bakımından büyük bir öneme sahip olup, İsveç hizmet sektörünün önemli bir kısmı ülkenin sanayi altyapısı ile yakından ilintilidir.

İmalat sanayiinde toplam üretimin büyük bölümünü kimyasal ürünler, metal ve metal mamulleri, orman ve kağıt ürünleri, makine ekipmanları, motorlu taşıtlar ve bilgisayar, elektronik ve optik cihazlar sanayi oluşturmaktadır.

Başlangıçta, İsveç ekonomisinin bel kemiği olan tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün 20. yüzyılın başlarından itibaren zamanla ekonomiye olan katkısı azalmıştır. 1900'lu

yıllardan itibaren ekonomide ön plana çıkan imalat, maden ve inşaat sanayinin 1990'lı yıllara kadar ekonomiye olan katkısı artmıştır. 1990'lı yıllardan itibaren dünyadaki tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi katma değeri diğer sektörler göre en fazla olan hizmet sektörü, İsveç ekonomisinde önemini arttırmıştır.

İsveç oldukça gelişmiş ve yüksek standartlarda bir ulaştırma ve iletişim altyapısına sahiptir. Telekomünikasyon altyapısı bakımından İsveç dünyanın en gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadır. Sabit telefon hattı, mobil telefon, kişisel bilgisayar, internet ve genişbant kullanımı son derece yaygındır. Yaklaşık 10 milyon nüfuslu ülkede kişisel ve iş amaçlı internet erişimi 7 milyona yaklaşmış olup, evlerin %90'ından fazlasında bilgisayar bulunmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojisinin güçlü sektörlerden biri haline geldiği İsveç, kablosuz iletişim, yazılım geliştirme, mikroelektronik alanlarında dünyada lider ülkeler arasındadır.

3. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

İç pazarın küçüklüğü nedeniyle İsveç çok erken bir tarihte dışa açılmak zorunda kalmıştır. İsveç dünyada en çok yatırım yapan ülkelerden birisi olup, dünyanın önde gelen firmaları arasında birçok İsveç asıllı firma bulunmaktadır. Ülkenin sağlam teknolojik altyapısı, kalifiye işgücü, ARGE'ye atfedilen önem, güvenilir sermaye piyasası ve özellikle gerçekleştirilen yapısal ekonomik reformlar bahse konu gelişmenin ardındaki temel faktörlerdir.

2020 UNCTAD Dünya Yatırım Raporu'na göre 2019 yılında İsveç'e gelen doğrudan yabancı yatırımlar inanılmaz bir yükselişle 20 milyar dolar olarak gerçekleş, stok ise 339 milyar dolara ulaşmıştır. Lüksemburg, İsviçre ve Birleşik Krallık miktar olarak İsveç'te en fazla yatırımı olan ülkelerdir.İsveç aynı zamanda yatırımcı bir ülkedir ve 2019 yılında Ülkenin yurtdışı yatırımları 19 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir (UNCTAD). ABB, Aga, Akzo Nobel, Assa Abloy, AstraZeneca, Atlas Copco, Autoliv, Biovitrum, EF, Electrolux, Elekta, Ericsson, Gambro, Handelsbanken, H&M, Ikea, Nordea, Metro, Saab, Sandvik, Scania, SEB, Securitas, Skanska, SKF, Storaenso, Swedbank, Swedish Match, Tele2, Teliasonera, Tetra Pak, Vattenfall, Volvo gibi günümüzde dünyanın önde gelen çokuluslu firmaları arasında yer alan birçok şirket ilk olarak İsveç'te kurulmuştur.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım (milyon \$)	18 318	26 967	15 200	17 540	15 050	12 890	10 710
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırımın GSYİH'ya Oranı (%)	3,39	4,31	2,60	2,80	2,20	1,80	1,40
Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırım (milyon \$)	562 240	589 200	604 400	621 900	637 000	649 900	660 600
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	- 23 354	- 20 357	- 16 740	- 18 250	- 19 650	- 20 870	- 22 050
Ülke Dışına Yapılan Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	612 610	632 970	649 700	668 000	687 600	708 500	730 500

Kaynak: The Economist Intelligence Unit-EIU

Yabancı Yatırım Mevzuatı

İsveç'te daha önce %52 seviyesinde bulunan kurumlar vergisi oranı 1990 yılında %40, 1991 yılında %30, 1994 yılında %28 ve 1 Ocak 2013 tarihi itibariyle halen geçerli olan %22 seviyesine düşürülmüş olup, söz konusu oran birçok AB ve OECD ülkesine kıyasla düşük kalmaktadır.

İsveç'te Bayilik Açmak (Franchising): Bayilik anlaşması aynı zamanda satış yapma izni olarak tanımlanırken, ürün veya hizmetlerin pazarlanabildiği herhangi bir sektörde uygulanabilmektedir. Bayilik anlaşmaları genellikle uzun dönemli iş ortaklıkları kurulması amacıyla yapılırken, anlaşmalar İsveç Kontrat Kanununa göre düzenlenmektedir.

Faydalı Linkler:

Sektör Birlikleri:

Swedish Franchise Association: www.franchiseforeningen.se

Danışmanlık Şirketleri:

Franchise Group: www.franchisegroup.se

Franchise Kollegiet: www.franchisekollegiet.se

FranchiseNet i Skandinavien: www.franchisenet.net

Franchiseakuten: www.franchiseakuten.se

İsveç'te Şube Açmak: Yurtdışı merkezli bir şirket, herhangi bir yan şirket kurmaksızın İsveç'te şube açma hakkına sahiptir. İsveç'te açılacak şube yasal olarak yurtdışı merkezli şirketin bir parçası iken, kendine ait sermaye bulundurmasına gerek yoktur.

Faydalı Linkler:

Swedish Companies Registration Office (Bolagsverket): www.bolagsverket.se

İsveç Vergi Kurumu (Swedish Tax Agency): www.skatteverket.se

Serbest Bölgeler

İsveç'te Serbest Bölge bulunmamaktadır.

4. DIŞ TİCARET

İsveç'in İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (%, 2020-2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		160 531 242	154 935 587	189 816 220	100,0	22,5
8703	Otomobiller	11 878 569	11 338 708	12 553 123	6,6	10,7
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	7 909 565	5 493 279	9 245 592	4,9	68,3
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	8 044 214	9 101 155	8 015 015	4,2	-11,9
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	4 633 587	4 954 360	5 415 874	2,9	9,3
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	3 022 976	3 369 518	5 345 914	2,8	58,7
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	5 207 385	4 121 725	5 028 201	2,6	22,0

2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	2 573 007	3 079 871	4 722 070	2,5	53,3
0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	3 470 837	3 266 149	3 605 151	1,9	10,4
4810	Bir veya iki yüzü kaolin (çin kili) veya diğer inorganik maddeler ile sıvanmış kağıt ve kartonlar	2 842 482	2 904 906	3 119 942	1,6	7,4
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	1 736 265	2 191 230	2 728 889	1,4	24,5
8408	Sıkıştırılmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	2 306 326	2 035 411	2 515 622	1,3	23,6
4703	Sodalı veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	2 175 579	2 033 650	2 513 609	1,3	23,6
2716	Elektrik enerjisi	1 511 885	821 148	2 456 758	1,3	199,2
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	1 990 803	1 922 851	2 197 413	1,2	14,3
8471	Otomatik bilgi işlem makinaları bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen makinalar	1 898 378	1 819 673	2 155 839	1,1	18,5

Kaynak: Trademap, İsveç verileri

İsveç'in İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (%, 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		158 958 178	149 436 257	187 067 834	100,0	25,2
8703	Otomobiller	8 662 522	8 395 743	10 040 394	5,4	19,6
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	8 117 040	5 679 295	9 473 684	5,1	66,8
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	5 944 896	6 237 463	7 184 153	3,8	15,2

8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	6 280 690	5 123 132	6 006 761	3,2	17,2
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	6 734 945	4 370 408	5 594 699	3,0	28,0
8471	Otomatik bilgi işlem makinaları bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen makinalar	3 504 392	3 914 821	5 161 506	2,8	31,8
0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	3 484 184	3 263 041	3 625 491	1,9	11,1
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2 769 579	3 108 877	3 179 687	1,7	2,3
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	1 654 190	1 808 068	2 253 210	1,2	24,6
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	1 229 593	1 367 152	1 619 659	0,9	18,5
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1 242 147	1 259 324	1 529 301	0,8	21,4
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1 178 043	1 123 983	1 510 812	0,8	34,4
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	683 370	610 937	1 441 469	0,8	135,9
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1 484 701	1 152 599	1 373 110	0,7	19,1
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥ 600 mm (kaplanmış)	847 790	711 416	1 250 842	0,7	75,8

Kaynak: Trademap, İsveç verileri

İsveç'in Ülkelere Göre İhracatı (1 000 dolar)

Sıra	Ülke	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (%, 2020-2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		160 531 242	154 935 587	189 816 220	100,0	22,5
1.	Norveç	16 982 088	16 337 098	20 248 082	10,7	23,9
2.	Almanya	16 426 166	16 128 219	19 455 965	10,2	20,6
3.	ABD	12 244 073	12 621 523	15 307 149	8,1	21,3

4.	Danimarka	11 066 878	11 668 764	14 695 348	7,7	25,9
5.	Finlandiya	11 443 676	10 833 990	13 451 876	7,1	24,2
6.	İngiltere	8 424 228	7 832 809	10 445 351	5,5	33,4
7.	Hollanda	8 334 026	7 922 552	9 534 867	5,0	20,4
8.	Çin	7 537 057	8 433 715	7 830 869	4,1	-7,1
9.	Fransa	6 342 726	6 207 556	7 628 854	4,0	22,9
10.	Polonya	5 144 953	5 144 823	7 232 443	3,8	40,6
11.	Belçika	6 285 854	5 374 143	6 858 907	3,6	27,6
12.	İtalya	4 313 412	4 091 048	5 459 433	2,9	33,4
13.	İspanya	3 149 898	2 805 494	3 668 351	1,9	30,8
14.	Japonya	2 566 105	2 448 845	2 770 310	1,5	13,1
15.	Rusya	2 216 376	1 938 459	2 492 885	1,3	28,6
16.	Türkiye	1 358 746	1 577 647	1 722 283	0,9	9,2

Kaynak: Trademap, İsvaç verileri

İsvaç'in Ülkelere Göre İthalatı (1 000 dolar)

Sıra	Ülke	2018	2019	2020	Pay (%, 2020)	Değişim (% 2019/2020)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		158 958 178	149 436 257	187 067 834	100,0	25,2
1.	Almanya	28 208 437	26 978 661	31 820 119	17	17,9
2.	Norveç	13 316 326	13 481 435	19 028 458	10,2	41,1
3.	Hollanda	14 893 745	14 568 652	18 788 639	10,0	29,0
4.	Danimarka	10 478 716	10 087 227	12 973 873	6,9	28,6
5.	Çin	9 665 745	9 248 034	12 850 191	6,9	39
6.	Polonya	6 675 915	7 023 706	8 832 683	4,7	25,8
7.	Finlandiya	7 768 567	6 963 927	8 375 580	4,5	20,3
8.	Belçika	6 775 852	6 796 156	8 263 798	4,4	21,6
9.	Fransa	5 992 761	5 656 559	7 106 235	3,8	25,6
10.	İtalya	5 314 943	5 173 762	6 607 452	3,5	27,7
11.	İngiltere	7 238 542	6 456 699	5 670 382	3,0	-12,2
12.	ABD	4 742 465	4 262 029	5 185 769	2,8	21,7
13.	İspanya	2 226 067	2 493 615	3 123 282	1,7	25,3
14.	Çekya	2 586 494	2 439 948	2 954 571	1,6	21,1
15.	Rusya	4 273 415	1 481 260	2 452 845	1,3	65,6

21.	Türkiye	1 199 358	1 199 442	1 554 649	0,8	29,6
-----	---------	-----------	-----------	-----------	-----	------

Kaynak: Trademap, İsveç verileri

5. TÜRKİYE İLE TİCARETİN GÖRÜNÜMÜ

Türkiye'nin İsveç'e İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (% , 2021)	Değişim (%,2020-2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		1 432 783	1 330 561	1 688 723	100,0	26,9
8703	Otomobiller	310 147	241 341	241 778	14,3	0,2
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	0	24 746	88 391	5,2	257,2
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	70 201	49 814	60 812	3,6	22,1
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	43 958	46 372	57 349	3,4	23,7
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb. (yüzme kıyafetleri hariç)	54 287	50 133	52 009	3,1	3,7
2610	Krom cevherleri ve konsantreleri	53 893	20 859	48 887	2,9	134,4
6115	Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	33 799	40 128	46 888	2,8	16,8
8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)	39 741	38 598	41 502	2,5	7,5
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	13 439	12 841	36 575	2,2	184,8
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek,	22 351	25 079	35 461	2,1	41,4

	pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)					
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	31 443	25 392	33 704	2,0	32,7
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	17 502	26 528	32 626	1,9	23,0
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	27 581	24 842	30 810	1,8	24,0
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	21 080	20 998	30 781	1,8	46,6
8422	Bulaşık, şişe vb. yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb. doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb. makinalar	16 674	18 155	24 871	1,5	37,0

Kaynak: Trademap, TR verileri

Türkiye'nin İsveç'ten İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (%, 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		1 578 251	1 763 749	1 984 443	100,0	12,5
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	189 126	261 348	335 276	16,9	28,3
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	104 866	107 988	138 516	7,0	28,3
4810	Bir veya iki yüzü kaolin (çin kili) veya diğer inorganik maddeler ile sıvanmış kağıt ve kartonlar	121 736	114 743	118 715	6,0	3,5
8703	Otomobiller	45 049	200 987	117 224	5,9	-41,7
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	40 882	64 874	75 861	3,8	16,9
4703	Sodalı veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	78 560	69 804	75 370	3,8	8,0

7225	Diğer alaşımli çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	40 681	50 525	63 175	3,2	25,0
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	88 176	65 024	56 231	2,8	-13,5
3904	Vinil klorür veya diğer halojenlenmiş olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	30 711	24 120	55 955	2,8	132,0
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	21 828	24 033	41 602	2,1	73,1
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb.	12 327	16 086	36 632	1,8	127,7
8439	Kağıt hamuru imaline veya kağıt veya karton imaline veya finisajına mahsus makina ve cihazlar	21 161	6 166	36 330	1,8	489,3
8479	Kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	18 440	26 775	34 638	1,7	29,4
4811	Kağıt, karton, selüloz vatka ve selüloz liften tabakalar	20 532	20 798	29 787	1,5	43,2
2905	Asiklik alkoller ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozalanmış türevleri	11 904	10 941	27 823	1,4	154,3

Kaynak: Trademap, TR verileri

6. İSVEÇ TEKSTİL PAZARI

Başlıca Tekstil İhracatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)

Sıra	Ülke	2020	2021	Değişim %	Pay %
1.	Almanya	74.630	71.561	-4,1%	11,9%
2.	Norveç	52.519	67.310	28,2%	11,2%
3.	Polonya	51.016	63.249	24,0%	10,5%
4.	Hollanda	47.287	59.993	26,9%	9,9%
5.	Danimarka	36.545	44.932	22,9%	7,5%
6.	Finlandiya	26.553	34.039	28,2%	5,6%
7.	İtalya	21.787	26.191	20,2%	4,3%
8.	Amerika Birleşik Devletleri	17.791	26.045	46,4%	4,3%
9.	Çek Cumhuriyeti	23.531	25.077	6,6%	4,2%
10.	Fransa	17.092	20.020	17,1%	3,3%
19.	Türkiye	6212	6872	10,6%	1,1%
	GENEL TOPLAM	503.463	603.014	19,8%	100%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca Tekstil İthalatı Yapılan Ülkeler (1000 \$)

Sıra	ÜLKE	2020	2021	Değişim %	Pay %
1.	Almanya	153.580	172.645	12,4%	23,3%
2.	İtalya	60.921	74.734	22,7%	10,1%
3.	Danimarka	40.912	58.428	42,8%	7,9%
4.	Çin	42.787	58.037	35,6%	7,8%
5.	Hollanda	45.632	53.879	18,1%	7,3%
6.	Birleşik Krallık	28.131	33.346	18,5%	4,5%
7.	Norveç	25.239	29.900	18,5%	4,0%
8.	Fransa	19.419	22.514	15,9%	3,0%
9.	Türkiye	18.328	22.483	22,7%	3,0%
10.	Peru	13.895	22.053	58,7%	3,0%
	GENEL TOPLAM	610.824	740.962	21,3%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca Tekstil İhracatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	ÜRÜN GRUBU	2020	2021	Değişim %	Pay %
'5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya, lamine edilmiş olsun olmasın)	179.735	203.255	13,1%	33,7%
'5911	Dokumaya elverişli maddelerden teknik işlerde kullanılmaya mahsus, bu fasılın 7 nolu notunda belirtilen ürünler ve eşya	93.682	104.877	12,0%	17,4%
'6005	Çözümlü tipi örgülü olan diğer mensucat (galloon örgü makinaları ile, yapılanlar dahil) (60.01 ila 60.04 Pozisyonundakiler hariç)	40.810	53.776	31,8%	8,9%
'5903	Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya plastikle lamine edilmiş, mensucat (59.02 pozisyonundakiler hariç)	31.718	38.701	22,0%	6,4%
'5109	Yün veya ince hayvan kıllarından iplikler (perakende olarak satı -, lacak hale getirilmiş)	28.879	38.052	31,8%	6,3%
'5407	Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat (54. 04 pozisyo-, nundaki maddelerden elde edilen dokunmuş mensucat dahil)	14.999	17.426	16,2%	2,9%
'5607	Sicimler, kordonlar, ip ve halatlar (örülmüş olsun olmasın) (kauçuk, veya plastik emdirilmiş, sıvanmış veya kaplanmış olsun olmasın)	12.810	15.756	23,0%	2,6%
'5806	Kordelalar (58.07 pozisyonunda yer alanlar hariç); paralel hale getirilip, yapıştırılmış iplik veya liflerden atkı ipliksiz kordelalar (boldükler)	9.430	11.575	22,7%	1,9%
'5512	Sentetik devamsız liflerden dokunmuş mensucat (ağırlık itibariyle , %85 veya daha fazla sentetik devamsız lif içerenler)	9.662	10.079	4,3%	1,7%
'5601	Dokumaya elverişli maddelerden vatka ve vatkadan mamul eşya; , uzunluğu 5 mm. yi geçmeyen dokumaya elverişli lifler (kırpıntılar), dokumaya elverişli maddelerin toz ve tarazları	4.605	10.024	117,7%	1,7%
	GENEL TOPLAM	503.460	603.013	19,8%	100,0 %

Kaynak: ITC Trademap

Başlıca Tekstil İthalatı Yapılan Ürünler (1000 \$)

GTİP	ÜRÜN GRUBU	2020	2021	Değişim %	Pay %
'5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya, lamine edilmiş olsun olmasın)	172.666	206.695	19,7%	27,9%
'5911	Dokumaya elverişli maddelerden teknik işlerde kullanılmaya mahsus, bu fasılın 7 nolu notunda belirtilen ürünler ve eşya	49.924	54.595	9,4%	7,4%
'5109	Yün veya ince hayvan kıllarından iplikler (perakende olarak satı -, lacak hale getirilmiş)	35.228	49.356	40,1%	6,7%
'5407	Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat (54.04 pozisyo-, nundaki maddelerden elde edilen dokunmuş mensucat dahil)	18.569	27.788	49,6%	3,8%
'5903	Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya plastikte lamine edilmiş, mensucat (59.02 pozisyonundakiler hariç)	24.297	27.295	12,3%	3,7%
'5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak, satılacak hale getirilmemiş) (67 desiteksten az olan sentetik mono, filamentler dahil)	20.460	24.891	21,7%	3,4%
'5602	Keçeler (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş, olsun olmasın)	19.234	24.720	28,5%	3,3%
'5404	Sentetik monofilamentler (67 desiteksten veya daha fazla olup, enine, kesiti 1 mm. yi geçmeyenler) ; şerit ve benzerleri (suni saman gibi), (görünen genişliği 5 mm. yi geçmeyen dokumaya elverişli sentetik, maddelerden)	17.569	20.254	15,3%	2,7%
'5607	icimler, kordonlar, ip ve halatlar (örülmüş olsun olmasın) (kauçuk, veya plastik emdirilmiş, sıvanmış veya kaplanmış olsun olmasın)	18.637	19.782	6,1%	2,7%
'5503	Sentetik devamsız lifler (karde edilmemiş, taranmamış veya iplik , imali için diğer surette hazırlanmamış)	12.611	19.386	53,7%	2,6%
	GENEL TOPLAM	610.825	740.963	21,3%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

Türkiye'nin İsveç'den Başlıca İthal Ettiği Tekstil Ürünleri (1000 \$)

GTİP	ÜRÜN GRUBU	2020	2021	Değişim %	Pay %
'5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya, lamine edilmiş olsun olmasın)	4.307	3.273	-24,0%	47,6%
'5903	Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya plastikte lamine edilmiş, mensucat (59.02 pozisyonundakiler hariç)	86	1.137	1222,1%	16,5%
'5911	Dokumaya elverişli maddelerden teknik işlerde kullanılmaya mahsus, bu fasılın 7 nolu notunda belirtilen ürünler ve eşya	750	887	18,3%	12,9%
'5806	Kordelalar (58.07 pozisyonunda yer alanlar hariç); paralel hale getirilip, yapıştırılmış iplik veya liflerden atkı ipliksiz kordelalar (boldükler)	493	834	69,2%	12,1%
'5515	Sentetik devamsız liflerden diğer dokunmuş mensucat	128	182	42,2%	2,6%
'5602	Keçeler (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş, olsun olmasın)	44	94	113,6%	1,4%
'6005	Çözümlü tipi örgülü olan diğer mensucat (galloon örgü makinaları ile, yapılanlar dahil) (60.01 ila 60.04 Pozisyonundakiler hariç)	65	78	20,0%	1,1%
'5807	Dokumaya elverişli maddelerden işlenmemiş etiketler, armalar ve ben-, zeri eşya (parça halinde, şerit halinde veya şekline ya da ölçüsüne göre , kesilmiş, işlemeleri olmayan)	44	64	45,5%	0,9%

'5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak, satılacak hale getirilmemiş) (67 desiteksten az olan sentetik mono, filamentler dahil)	45	62	37,8%	0,9%
'6006	Diğer örme mensucat	3	54	1700,0%	0,8%
	GENEL TOPLAM	6.213	6.872	10,6%	100%

Kaynak:ITC Trademap

Türkiye'nin İsveç'e Başlıca İhraç Ettiği Tekstil Ürünleri (1000 \$)

GTİP	ÜRÜN GRUBU	2020	2021	Değişim %	Pay %
'5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak, satılacak hale getirilmemiş) (67 desiteksten az olan sentetik mono, filamentler dahil)	3.260	4.398	34,9%	19,6%
'5801	Dokunmuş kadife, pelüş ve tırtıl mensucat (58.02 veya 58.06, pozisyonlarındaki mensucat hariç)	3.490	2.303	-34,0%	10,2%
'5407	Sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat (54.04 pozisyo-, nundaki maddelerden elde edilen dokunmuş mensucat dahil)	376	2.203	485,9%	9,8%
'5109	Yün veya ince hayvan kıllarından iplikler (perakende olarak satı -, lacak hale getirilmiş)	781	1.836	135,1%	8,2%
'5511	Sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (dikiş ipliği hariç), (perakende olarak satılacak hale getirilmiş):	1.126	1.753	55,7%	7,8%
'6006	Diğer örme mensucat	1.880	1.658	-11,8%	7,4%
'5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya, lamine edilmiş olsun olmasın)	1.219	1.477	21,2%	6,6%
'5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk, içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. 1 geçenler)	847	949	12,0%	4,2%
'5202	Pamuk döküntüleri (iplik döküntüleri ve ditme suretiyle elde, edilen döküntüler dahil)	2.044	844	-58,7%	3,8%
'5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle % 85 veya, daha fazla pamuk içeren ve perakende olarak satılacak hale, getirilmemiş olanlar)	444	707	59,2%	3,1%
	GENEL TOPLAM	18.330	22.482	22,7%	100,0%

Kaynak:ITC Trademap

7. İSVEÇ PAZAR BİLGİLERİ

1.DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

İsveç dış ticareti, AB ve DTÖ üyeliğinden kaynaklanan kurallara göre şekillenmiştir. AB28 üye ülkeleri arasında malların ticaretinde gümrük tarifesi bulunmamaktadır. AB üye ülkeleri arasındaki ticarete tarife dışı kısıtlamaların (sağlıkla ilgili düzenlemeler vb.) kaldırılmasında başarılı olunmuştur. İsveç için önemli bir diğer husus da, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ve AB üye ülkeleri arasında 1 Ocak 1994'te yapılan anlaşma ile Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) kapsamında, AB üyesi olmayan Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn ile de tek pazar oluşturulmuştur. Buna ek olarak AB üye ülkesi olması nedeniyle İsveç ile Türkiye arasındaki ticarete Gümrük Birliği hükümleri geçerli bulunmaktadır.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ülkeler üçüncü ülkelere ithalatta ortak kurullar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ülkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda: AB üyesi ülkelere ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir. (https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir. (<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir: (<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelere gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir: (<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

İsveç, tarihsel olarak serbest ticaret politikasının güçlü bir savunucusu olmuştur. Bunun sebepleri; pazarının küçüklüğü, coğrafi konumu ve ticaret, yatırım ve işgücünde dışa açıklığın ekonomik gerekliliği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gümrük Tarifeleri

İsveç dış ticarete Avrupa Birliği'nin Ortak Ticaret Politikasını uygulamakta ve Ülkenin gümrük vergi oranları Ortak Gümrük Tarifesi çerçevesinde tespit edilmektedir.

Avrupa Birliği'nde yürürlükte bulunan gümrük vergilerine; (http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en) veya (<http://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>) internet adreslerinden ulaşmak mümkündür.

Söz konusu bağlantı, eşya tanımı veya gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP) bazında arama yapılmasına olanak tanımakta, ayrıca söz konusu ürüne ilişkin başka kısıtlamalar varsa onları da göstermektedir.

İç Vergiler

Katma Değer Vergisi (KDV) ve Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Topluluk Mevzuatında tam olarak uyumlaştırılmadığından üye ülkeler tarafından belirlenmekte ve ithal ve yerli üretim için aynı oranlar uygulanmaktadır. İsveç, vergi oranları ve genel vergi yükü bakımından AB ve OECD ülkeleri arasında en yüksek oranlara sahip ülkelerin başında gelmektedir.

İsveç'teki standart KDV oranı %25'tir. Buna karşılık, gıda, toplu taşıma ve konaklama için %12, gazete, dergi, kültürel ve sportif faaliyetler için %6 oranında indirilmiş vergi uygulanmaktadır. Alkollü ürünler, tütün mamulleri ve enerji, İsveç'te ÖTV'ye tabi bulunan ürün gruplarıdır.

İsveç Vergi İdaresi (İngilizce):

(<https://www.skatteverket.se/serviceankar/otherlanguages/inenglish.4.12815e4f14a62bc048f4edc.html>)

Ürün Standartları

İsveç mevzuatı, AB teknik mevzuatı ile uyumludur. AB teknik mevzuatında birçok sanayi ürünü için CE işareti zorunludur.

Gıda ürünleri konusunda "tarladan sofraya" kavramı çevresinde her aşamada güvenlik ve kaliteyi garantileyen HACCP (Kritik Kontrol Noktalarda Tehlike Analizi) teknik zorunluluktur. Ayrıca, gıda ürünlerinin etiketlenmesine yönelik olarak birtakım zorunlu kurallar bulunmakta olup, bu konudaki ayrıntılı güncel bilgilere (Swedish National Food Agency, <https://www.livsmedelsverket.se/en>) adresinden ulaşılabilir.

Avrupa Birliği için bir diğer önemli konu da kimyasal ürünlerdir. Birliğin kimyasal ürünler politikası uyarınca kimyasalların üretimi, pazara sunumu, ithalatı ve kullanımına yönelik olarak 1 Haziran 2007 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) sistemi kapsamında kimyasalların kayıt, değerlendirme ve izni

zorunlu kılınmıştır. İsveç'te eczacılık ürünleri, kozmetik ve hijyenik ürünler ile kimyasalları içeren sınırlı bir ürün grubu için özel işaretleme gerekleri mevcuttur. Bu konulardaki ayrıntılı bilgilere (Swedish Medical Product Agency, <https://www.lakemedelsverket.se/en>) ve (Swedish Chemicals Inspectorate, <https://www.kemi.se/en>) adreslerinden ulaşılabilmektedir.

İsveç'te akredite edilmiş ulusal standardizasyon kurumları 3 tanedir: İsveç Standardizasyon Enstitüsü-ISI (birçok sektörü düzenlemektedir), İsveç Telekomünikasyon Standardizasyon Kurumu-Informationstekniska Standardisering-ITS (telekomünikasyon sektörü standartları), İsveç Elektro-Teknik Standartları Kurumu-Svensk Elstandard-SEK (elektronik ve elektrik standartları). Bahse konu 3 kurum da İsveç standardizasyon sisteminin üst organı olan İsveç Standartlar Federasyonunu (Sveriges Standardiseringsförbund) oluşturmaktadır (<http://standardiseringsforbundet.se/>). Her 3 kurum da AB ve global düzeyde ilgili kuruluşların üyesidirler ve bahse konu uluslararası kuruluşlarda İsveç'i temsil etmektedirler (ISI, CEN'de, ITS, ETSI'de, SEK ise, CENELEC ve IEC'de İsveç'i temsil etmektedir).

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için regülasyon ve direktiflerden oluşan ve AB'nin Resmi Gazetesi olan EURLEX'de yayımlanan teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, temel kuralları belirleyen genel mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik kurallarını ortak bir şekilde düzenlediği regülasyonlar ve direktifler (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) ile ortak bir düzenlemenin bulunmadığı üye ülkelerin kendi düzenlemelerini yaptığı mevzuattan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) oluşmaktadır.

Ülkemiz, 1996'da yürürlüğe giren Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE işareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve sektörel mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'de yenilenen sektörel mevzuatı da takip etmekte ve iç mevzuatına aktarmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO-<http://ec.europa.eu/growth/toolsdatabases/nando/>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye'nin AB ile uyum sağladığı veya düzenlenmemiş alanda yer alan sektörlerle ilişkin olarak Türk ürünlerinin ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleyle tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında

ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye’de üretilen ürünler, AB’de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyindedir.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı sorular için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilir.

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. İSO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine İSO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE İşareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır.

Ürünlerin pazarlanmasına ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi işlemleri AB’nin 765/2008 sayılı Tüzüğü’ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE uygunluk işaretleri ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetiminin minimum etkilerine yönelik hükümleri düzenlemekte olup üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası’nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. 543/2011 sayılı EU

Komisyon Uygulaması Yönetmeliği taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Standartların Avrupa ve uluslararası normlara uyumlaştırılmasından sorumlu olan İsveç Standartları Enstitüsü, hem Avrupa Standardizasyon Kuruluşu-CEN, hem de Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu-ISO üyesidir.

İsveç'te ürün kalitesi, güvenliği ve denetiminin merkezinde yer alan kurum, İsveç Akreditasyon ve Uygunluk Değerlendirme Kurumudur (Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment-SWEDAC, <https://www.swedac.se/?lang=en>). SWEDAC, piyasa gözetimi, ürün güvenliği, etiketleme ve metroloji konularında yetkili ve sorumludur.

İsveç; ürün güvenliği, kalitesi ve denetimi altyapısı açısından istikrarlı, olgunlaşmış, oldukça şeffaf ve etkin işleyen bir sisteme sahiptir. Kamu idaresi ve mesleki kurumların idari ve uygulama kapasitesi üst düzeydedir ve yaptırımlar oldukça caydırıcı ve ağırdır.

İsveç'te tüketici hakları (dolayısıyla ürün güvenliği ve tüketicinin bilgilendirilmesi) konusuna özel önem verilmekte ve bu konuya ilişkin Kabinede bir bakan görev yapmaktadır. Ülkede, insan, bitki ve hayvan sağlığı ve çevrenin korunması konuları, kamu politikalarının ve siyasetin en öncelikli konuları arasındadır.

Ürün güvenliği ve özellikle tarım ve gıda ürünlerinde zaman zaman firma ve ürün bazında gerek gümrük kontrolleri gerekse piyasa gözetimi ve denetimi sırasında spesifik sorunlar yaşanabilmektedir. Bu çerçevede gıda ihracatçılarının, İsveç Gıda Kurumunun (<https://www.livsmedelsverket.se/en/business-legislation-and-control/legislation-food-business/importingfood-products>) internet sayfasını incelemesinde fayda bulunmaktadır.

Halen belirli firma kaynaklı bazı gıda ürünleri için yapılan kontroller/laboratuvar değerlendirmeleri sonrasında ilgili AB Mevzuatında belirtilen teknik eşiklere ilişkin sorunları ortaya çıkan ürünlerin İsveç pazarına girişine izin verilmemektedir.

İsveç'e ithal edilen ürünlerin güvenlik şartlarına uygunluğunun denetimi gerek gümrüklerde ithalat aşamasında gerekse yurtiçi piyasada (temelde) yapılmaktadır.

Piyasa gözetimi ve denetimi çok farklı kurumlar (yaklaşık 20 tane) ve belediyeler (290 belediye) tarafından yapılmaktadır. Başlıca kurumlar, iletişim bilgileri ve yetki alanlarına (<https://www.marknadskontroll.se/function/responsible-authorities/?lang=en>) internet adresinden ulaşmak mümkündür. Konuya ilişkin ana ulusal stratejiyi belirlemek, uygulama sonuçlarını toplu değerlendirmek ve kurumlar arası koordinasyonu sağlamak temelde SWEDAC'ın görevidir.

Eczacılık ve tıbbi ürünler, tarım ürünleri, kimyasallar, alkollü içecekler başta olmak üzere bazı ürün gruplarında genel yapıdan farklılık arz eden hususlar bulunmaktadır. Bu çerçevede;

- Gıda ürünleri için İsveç Gıda Kurumunun-Livsmedels Verket (<https://www.livsmedelsverket.se/en>),

- Tarım ürünleri için İsveç Tarım Kurumu-Jordbruksverket (<http://www.jordbruksverket.se/>),

- Eczacılık ve tıbbi ürünler için İsveç Medikal Ürünler Kurumu-Lakemedelsverket (<http://www.lakemedelsverket.se>),

- Kimyasal ürünler için İsveç Kimyasallar Kurumu-Kemikalieinspektionen (<http://www.kemi.se/en>),

- Alkollü içecekler için de kamu alkollü içecek tekel kurumu olan Systembolaget (<http://www.systembolaget.se/>)

internet sayfalarının detaylı incelenmesinde yarar bulunmaktadır.

İhracatta Zorunlu Belgeler

İsveç AB üyesi ülke olarak AB Ortak Ticaret Politikası ve Ortak Gümrük Tarifesini, Tek Pazarın parçası olarak AB Teknik Mevzuatını katı ve etkin şekilde uygulayan ülkelerin başında gelmektedir (Avrupa Komisyonu verileri).

Bu çerçevede, sektör, alt sektör, ürün, menşee ülkesi ve ihracatın gerçekleştirileceği zaman gibi oldukça çeşitli unsurlara göre İsveç'e ithalatta farklı belgelendirme yükümlülükleri ve mali yükümlülükler bulunmaktadır.

İsveç'e ihracatta talep edilen belgeler, belgelerin içeriği ve bahse konu belgelerin dayandığı hukuki düzenlemeler, İsveç Gümrük İdaresinin "tek kapı" olarak oluşturduğu (<http://tulltaxan.tullverket.se/#!/taric/nomenclature/sbn?sd=2022-03-29&d=I&cc=&l=en&q=en&ea=false>) web sayfasından Gümrük Tarife Pozisyonu (GTP) girilerek sorgulanabilir (bahse konu internet sayfasından mali yükümlülükler de sorgulanabilir).

Kullanıcı dostu olması dolayısıyla aynı içerikte bilgiler AB İhracatçı Yardım Masasının ilgili sayfasından da kolayca temin edilebilir (<https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>).

Ayrıca AB'ye ve dolayısıyla İsveç'e ithalat yapılırken aranan genel şartlar (sağlık, çevre, teknik düzenlemeler, pazarlama standartları ve diğer hususlar) ve belgelerin listesi de yine aynı adresinden detaylı incelenebilmektedir.

Bu konuda, İsveç Gümrük İdaresinin (Tullverket) internet sitesinde yer alan Türkiye'den ithalata ilişkin bilgilerin de incelenmesi yararlı olabilecektir.

Faydalı Adresler:

- Informationstekniska Standardiseringen-ITS (The Swedish Telecommunication Standardization Organization): <https://its.se/?lang=en>

- Jordbruksverket (Swedish Board of Agriculture): <http://www.sjv.se>

- Kemikalieinspektionen-KEMI (Swedish Chemicals Agency): <http://www.kemi.se/en>

- Kommerskollegium (National Board of Trade): <https://www.kommerskollegium.se/en/>

- Lakemedelsverket (Medical Products Agency): <http://www.mpa.se/eng/index.shtml>

- Livsmedelsverket (Swedish Food Agency) : <https://www.livsmedelsverket.se/en>

- Havs-och vattenmyndigheten-HaV (Swedish Agency for Marine and Water Management): <https://www.havochvatten.se/en>

- Inspektionen för strategiska produkter-ISP (National Inspectorate of Strategic Products): <http://www.isp.se/>

- Svensk Elstandard- SEK (Swedish Electro-technical Standard): <http://www.elstandard.se>

- SP-Swedish National Testing and Research Institute: <https://www.ri.se/en?refdom=www.sp.se>

- Styrelsen for Ackreditering och Teknisk Kontroll-SWEDAC (Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment): <https://www.swedac.se/?lang=en>

- Naturvårdsverket (Swedish Environmental Protection Agency): <https://www.naturvardsverket.se/en>

- Swedish Institute for Standards-SIS: <https://www.sis.se/en/> - Tullverket (Swedish Customs): <http://www.tullverket.se/en>

- AB (Teknik) Düzenlemeleri: https://ec.europa.eu/info/topics/single-market_en

Uygunluk Değerlendirme İsveç'te ürün kalitesi, güvenliği ve denetiminde öne çıkan ve AB düzeyinde ve diğer uluslararası platformlarda İsveç'i temsil eden kurumların sayısının fazlalığı, görev dağılımlarının çeşitliliği ve farklı şehirlerde bulunmalarının, görece olarak karmaşık bir yapı görüntüsüne neden olduğu söylenebilir. İsveç Akreditasyon ve Uygunluk Değerlendirme Kurumu (SWEDAC), İsveç Tüketici Kurumu (KO), Ulusal Ticaret Kurumu (Kommerskollegium-National Board of Trade), İsveç Standardizasyon Enstitüsü (ISI), İsveç

Telekomünikasyon Standardizasyon Kurumu (Informationstekniska Standardisering-ITS), İsveç Elektro-Teknik Standardizasyon Kurumu (Svensk Elstandard-SEK), İsveç Gümrük İdaresi, İsveç Ulusal Gıda Kurumu, İsveç Tarım Kurumu, uygunluk değerlendirme kuruluşları, piyasa gözetimi ve denetimi yapan kurum ve kuruluşlar, sistemin önemli kurumları olarak sıralanabilir.

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO- <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (<https://www.cenelec.eu/Pages/default.aspx>) ve ETSIAvrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir.

İsveç'te zorunlu etiketlere ek olarak Bio (organik), Eco-label ve Fair-trade (adil ticaret) gibi sertifikalara sahip ürünler gerek ithalatçı ve dağıtıcılar, gerekse tüketiciler tarafından tercih edilmektedir.

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır. Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından

belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

•Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.

•Yönetmelik (EC) 1935/2004 (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.

•Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en)

AB, üye ülkelerde henüz zorunlu tutmamakla birlikte, Çevre Etiketleri (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketleri ile ilgili bilgi (<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>) linkinden edinilebilir.

Teknik Engeller

Ticarette Teknik Engeller web sitesi (www.teknikengel.gov.tr), kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibariyle ticarette teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

Bununla birlikte, İsveç ürün güvenliği ve denetimi altyapısı ve uygulamaları açısından istikrarlı, şeffaf ve etkin işleyen bir sisteme sahiptir. İsveç geleneksel olarak serbest ticaret politikasının güçlü bir savunucusu olup, AB düzeyinde ve diğer uluslararası platformlarda ağırlığını ticaretin önündeki engellerin azaltılması/kaldırılması yönünde kullanmaktadır.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları İsveç'te fikri ve sınai mülkiyet hakları konusunda yetkili kuruluş İsveç Patent ve Kayıt OfisiPVR'dir (<https://www.prv.se/en/>).

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

İsveç'te fikri ve sınai mülkiyet hakları konusunda yetkili kuruluş İsveç Patent ve Kayıt OfisiPVR'dir (<https://www.prv.se/en/>).

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB patentinden ve kayıtlı Avrupa Birliği tasarımlarından sorumlu AB kuruluşudur. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Dağıtım Kanalları

İsveç, dağıtım kanalı ve lojistik ağlar bakımından işleyen, etkin ve takip edilebilir bir mekanizmaya sahiptir. Sektörel bazda incelendiğinde, giyim ve ev tekstili ürünleri ağırlıklı olarak perakendeci ve toptancılar tarafından ithal edilirken, ev mobilyası ve tekstil ürünleri genel olarak ev mobilyası satan perakendeciler ve IKEA, Jysk gibi mobilya zincirleri tarafından satışa sunulmaktadır.

İsveç'te gıda ile günlük kullanıma konu olan malların dağıtımının %80'inden fazlası ise büyük zincir firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu firmalar ithalattan tüketiciye kadar tüm dağıtım zincirinde etkin olarak faaliyet göstermektedir. Özel ürünlerin satışı ise genellikle mağaza zincirleri kanalıyla gerçekleştirilmektedir.

İsveç'in toplam ithalatının yaklaşık %70'ini oluşturan sanayi ve yatırım mallarındaki ithalat, ürün geliştirmeden finansmana kadar birçok hizmeti bir arada sağlayan ihtisaslaşmış aracılar kanalıyla yürütülmektedir.

Diğer taraftan, ticari ilişkilerde e-ticaret seçeneğinin de artmasıyla birlikte geleneksel B2B (business to business) alıcı-satıcı ilişkileri dışında, B2C (business to consumer) denen, satıcı şirketler ile son kullanıcılar arasında, çoğu zaman toptancı ve aracıları aradan çıkaran bir alıcısatıcı ilişkisi de oluşmuştur.

İsveç'te ayrıca gerek sektör bazlı, gerekse farklı sektörlerde bir çok ürünün online olarak pazarlandığı bir çok e-ticaret sitesi de bulunmaktadır. En fazla online satışın yapıldığı siteler; Ikea.com, Netonnet.se, Blocket.se, Elgiganten.se, Webhallen.com, Zalando.se, Hm.com, Mediamarkt.se, Coop.se, Apotea.se, Tradera.se, Cdon.se ve Amazon.se'dir.

Tüketici Tercihleri

Zor ve talepkar bir pazar olarak değerlendirilen İsveç'te, gelir durumu ve eğitim seviyesinin yüksek olmasına bağlı olarak tüketicilerin muhakeme gücü oldukça fazladır. İsveçli

tüketiciler bir ürünün kalitesine, tasarımına, ambalajına, çevreye duyarlı olarak üretilip üretilmediğine, en çok da uygun fiyatta satılıp satılmadığına önem vermektedir.

Hızla yaşlanmakta olan İsveç nüfusunun son dönemde sağlıklı, pratik ve kaliteli ürünlere olan eğilimi artmıştır. Bu durum, özellikle organik hazır giyim ve tekstil ürünleri ile organik gıda ürünlerinin pazarda potansiyelini arttırmıştır.

Ayrıca, dijitalleşme ile birlikte gelen fiyat saydamlığı, ürün karşılaştırma kolaylığı gibi tüketiciyi önceleyen hususlar, tüketicileri bu imkanları sağlayan e-ticaret sitelerine yönlendirmektedir. Bu tarz e-ticaret siteleri için firmaların marka ve uygun fiyat politikalarını sisteme adapte edebilmeleri de önem taşımaktadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Ülkede büyük mağazalar, alışveriş merkezleri ve hipermarketler tarafından, alışveriş kartları, indirimler ve müşteriye özel promosyonlar yoluyla, “müşteri sadakati” ve bağımlılık yaratma çalışmaları yapılmaktadır. Diğer taraftan, doğrudan pazarlama, posta yoluyla satış, telefonla pazarlama ve elektronik ticaret gibi yeni satış teknikleri giderek yaygınlaşmaktadır.

Hızlı ve güvenilir teslimat, bir rekabet faktörü olarak son yıllarda giderek önem kazanmakta olup, İsveç’te teslimat gecikmelerine sıfır tolerans gösterilmektedir. Dolayısıyla ihracatçılarımızın ürünlerin teslimi için gerçekçi bir süre belirlemeleri büyük önem taşımaktadır.

Kamu İhaleleri İsveç’te kamu ihalelerinden sorumlu kurum Kamu İhaleleri Ulusal Ajansı’dır (National Agency for Public Procurement).

Kamu ihaleleri ile ilgili bilgilere (<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/en>) internet adresinden ulaşılması mümkündür.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım

İsveç, AB’de en fazla yüzölçümüne sahip ülkeler arasında olmasına rağmen, topraklarının yalnızca %7’si tarım arazisi olarak kullanılabilir. İsveç’te ekili alan 2,7 milyon hektardır. İsveç’in kuzey bölümünde iklimin daha sert olması tarımın çoğunlukla orta ve güney bölümünde yapılmasına neden olmuştur.

1900’lü yıllara kadar tarım ülkesi olan İsveç’te günümüze gelindiğinde tarımın GSYİH’ya katkısı sadece %2 düzeyindedir. Ancak, tarımda verimliliğin yüksek olması sonucu iç talebin %80’i ülkede yetiştirilen tarım ürünleri tarafından karşılanmaktadır. İklimi ve ekilebilir alanlarının kısıtlı olması nedeniyle daha çok tahıl ürünleri üretimi yapılan İsveç’te organik ürünlerin üretimi de artmaktadır.

Hayvansal üretimde de en çok domuz, süt ineği ile diğer büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ön plana çıkmaktadır. Toplam yüzölçümünün yaklaşık %7'sinin ekilebilir arazi, %63'ünün ise ormanlarla kaplı olduğu ülkede çiftçilik ve ormancılık iç içe geçmiş durumdadır.

İsveç'te tarımla iştigal eden nüfus oldukça yaşlıdır. Çiftçilerin %60'ından fazlası 50 yaşın üzerinde olup, aktif işgücünün tarımda istihdam edilen oranı her geçen yıl düşmektedir.

Hayvancılık başlıca üretim faaliyeti olup, tarımsal üretim imkanları ülkenin kuzey ve güney bölgeleri arasında oldukça büyük farklılık arz etmekte ve buğday başta olmak üzere hububat ağırlıklı olan üretim büyük ölçüde ülkenin orta ve güney bölümlerinde gerçekleştirilmektedir.

Süt ve süt ürünleri İsveç tarımında merkezi bir role sahip olmakla birlikte, süt ineklerinin sayısı uzun bir dönemdir düşüş göstermektedir. Diğer taraftan, hayvan yetiştirilen çiftlik sayısı azalmaktayken kalan çiftliklerdeki hayvan sayısı artmaktadır.

Sanayi

Ürün yelpazesinin genişliği ile uluslararası faaliyetlerin büyüklüğü İsveç sanayinin en belirgin özellikleri olarak ortaya çıkmaktadır. İsveç, madencilik, bilgi teknolojisi ve diğer yüksek teknolojileri kapsayan bir ürün grubunda uluslararası alanda yüksek başarı göstermektedir.

İsveç'te kurulmak suretiyle dünyanın önde gelen çokuluslu firmaları arasında yer alan birçok firma bulunmakta olup, ABB, Akzo Nobel, AstraZeneca, Atlas Copco, Electrolux, Ericsson, H&M, Ikea, Metro, Saab, Sandvik, Scania, SKF, Skanska, Teliasonera, Tetra Pak ve Volvo bunlar arasında ilk akla gelenlerdir.

20. yüzyılın başından itibaren İsveç sanayisi ormancılık ve maden gibi sektörlerden, bilişim ve teknolojinin daha çok kullanılarak, araştırma ve geliştirmenin ön planda olduğu, katma değeri daha yüksek sektörlere geçmiştir. Bu değişim sürecinde tekstil, demir ve çelik sektörleri küçülürken, gemi inşa sektörü tamamen yok olmuştur. Ekonomisi hızla büyüyen İsveç, halen bilgi ve iletişime (ICT) en fazla yatırım yapan ülkelerden biri haline gelmiştir.

İsveç'te madencilikten bilgi teknolojisi ve diğer yüksek teknolojileri kapsayan bir ürün grubunda uluslararası alanda yüksek başarı gösteren birçok firma bulunmakta, ülkenin sanayi üretiminin yaklaşık %65'i ihraç edilmektedir.

Tüm gelişmiş ülkelerde olduğu üzere İsveç'te de GSYİH içinde sanayi imalatının payı giderek azalırken, hizmet sektörünün payı artmıştır. Bununla birlikte imalat sanayi İsveç ekonomisi bakımından büyük bir öneme sahiptir. Zira İsveç hizmet sektörünün önemli bir kısmı ülkenin sanayi altyapısı ile yakından ilintilidir.

İmalat sanayiinde; kimyasallar, metal ve metal mamulleri, orman ve kağıt ürünleri, makine ekipmanları, motorlu taşıtlar; bilgisayar, elektronik ve optik cihazlar sanayi başı çekmektedir.

Ormancılık

Toplam yüzölçümünün %63'ü, topraklarının ise %69'u orman alanı (28 milyon hektar) olan İsveç, bu oran ile Finlandiya'nın ardından Avrupa'da ikinci en geniş orman alanına sahip ülkedir. Özellikle kereste, kağıt hamuru ve kağıt sektörlerinde dünyada önemli bir konuma sahip olan İsveç'in toplam ihracatının %10'u ormancılık sektörüne aittir. Ürettiği ormancılık ürünlerinin %85'ini, daha çok AB ülkelerine ihraç eden İsveç, dünya ormancılık ürünleri ihracatının %10'unu gerçekleştirmektedir.

Tarım sektöründe olduğu gibi ormancılık sektörü de bir dizi değişime uğramış olup, insan işgücünün yerini ağırlıklı olarak makineler yer almıştır. Bu da daha fazla katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesine neden olmuştur.

Ormancılık ürünlerinde öne çıkan iki alt sektörden ağaç ürünleri (mobilya dışında) sektöründe, daha çok küçük firmalar çalışmakta olup; bu sektörde üretilen ürünlerin katma değeri düşüktür. Ormancılık ürünleri üretiminin neredeyse %50'sini karşılayan kağıt ve karton sanayi sektöründe ise, ileri teknoloji uygulanarak katma değeri yüksek ürünler elde edilmektedir.

Sürdürülebilir üretim ve biyo çeşitliliğin korunması İsveç ormancılık politikasının iki ana unsurunu oluşturmakta olup, kesim yapılmış yerlerin tekrar ağaçlandırılması ve meşe, kayın, gürgen vb. geniş yapraklı değerli ağaçların korunmasına dair maddeler İsveç ormancılık kanunda önemle vurgulanmaktadır.

Madencilik

İsveç, Batı Avrupa'da uzun bir zamandır demirin pek çok formunun hem üretimini hem de ihracatını yapan tek ülkedir. Ülkenin özellikle kuzey bölümü demirin yanında, kükürt, bakır, kurşun, gümüş, altın vb. değerli madenlerce zengindir ve İsveç adı geçen madenlerin üretiminde AB ülkeleri arasında önde gelmektedir.

Sektörde, özellikle katma değeri yüksek ürünlerin üretiminde ve ihracatında artış yaşanmaktadır. Son yıllarda yüksek-derece demir ve çelik ürünlerinin üretim ve ihracatı ön plana çıkmıştır. Ülkede üretilen çeliğin %80'den fazlası ihraç edilir duruma gelmiştir (Geological Survey of Sweden, <https://www.sgu.se/en>).

Enerji

İsveç'te, hem soğuk bir iklimin hüküm sürmesi, hem de yaşam standardının yüksek olması nedeniyle enerji tüketimi fazladır. Kişi başına düşen enerji tüketimi Norveç'in altında olmasına rağmen AB ülkeleri arasında en fazla enerji tüketimi olan ülkelerden biridir. Dalgalanmalara rağmen son 20 yıldır toplam enerji tüketimi sabittir.

1970'lerde yaşanan petrol krizi ile İsveç'in enerjide bağımlılığının ortaya çıkması sonucu enerji politik bir konu haline gelmiştir. Bunun üzerine rafineri kapasitesini arttıran İsveç, yüksek oranda enerji ihtiyacını karşılayabilmek için nükleer enerjiye yüklü miktarda yatırım yapmıştır.

Dünyanın en kalkınmış ülkelerinden İsveç'in enerjideki hedefi ekonomiyi fosil yakıtlardan arındırmak olup, bu çerçevede radikal kararlar alınmaktadır. Petrol, nükleer enerji, hidroelektrik enerji ve biyo yakıtlar ülkenin enerji ihtiyacının karşılanmasında başlıca kaynaklar olup, İsveç'te üretilen elektriğin %97'si fosil yakıt dışındaki kaynaklardan sağlanmaktadır.

İsveç'te ticari işleme müsait petrol, gaz ve kömür rezervi bulunmadığından, çoğunluğu Kuzey Denizi petrolü olmak üzere ülkenin enerji hammaddesi ihtiyacının %70'lik bir kısmı ithal edilmektedir.

İsveç'te evsel atıkların neredeyse tamamının modern yöntemlerle işlenmesi yoluyla elde edilen biyogaz elektrik üretiminde kullanılmakta olup, Ülkedeki evlerden çıkan atıklar artık ihtiyacı karşılamada yetersiz kaldığı için Norveç, İngiltere ve İtalya gibi birçok Avrupa ülkesinden çöp ithal edilmekte, bu ülkeler İsveç'e gönderdikleri atıklar karşılığında para da ödemektedirler.

İsveç yüksek enerji tüketimini düşük karbon emisyonlarıyla birleştirmeyi başarmıştır. İsveç hükümetinin 2040 yılına kadar enerji üretiminin tamamını yenilenebilir enerjiden sağlama hedefi bulunmaktadır. İsveç ayrıca enerji politikasında küresel iklim hedeflerine uygun olarak 2045 yılına kadar net emisyonlarını sıfıra indirmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, halihazırda birincil enerji arzında en düşük fosil yakıt payına ve en düşük ikinci karbon yoğun ekonomiye sahip İsveç'in düşük karbonlu ekonomiye geçiş noktasında küresel lider olma hedefi bulunmaktadır.

Telekomünikasyon

Telekomünikasyon altyapısı bakımından İsveç dünyanın en gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadır. Sabit telefon hattı, mobil telefon, kişisel bilgisayar, internet ve genişbant kullanımı son derece yaygındır.

Yaklaşık 10 milyon nüfuslu ülkede kişisel ve iş amaçlı internet erişimi 8 milyonu aşmış olup, evlerin % 80'inden fazlasında bilgisayar bulunmaktadır. Ülkede telekomünikasyon hizmetleri Avrupa geneline kıyasla oldukça erken bir tarihte, 1993 yılında, serbestleştirilmiştir.

İsveç ekonomisinin gelişmesinde rol oynayan kilit sektörlerin başında bilişim ve telekomünikasyon sektörleri gelmektedir. İsveç güçlü dijital teknoloji yatırımcıları, startup'ları ve büyük şirketlerden oluşan güçlü kümesi ile dijital buluşlar için uygun bir ortam yaratmaktadır. Skype, Spotify, Klarna, Mojang, iZettle, Kry, Trustly, Truecaller, Yubico gibi yüksek bütçeli birçok yazılımın kurucusu olan İsveçli girişimciler sayesinde Stokholm Avrupa'da en yüksek bütçeli start-up'lara sahip şehir olmayı başarmıştır. Günümüzde İsveç, yazılım ve bilişim sektöründe Silikon Vadisi'nden sonra dünyadaki en verimli ikinci teknoloji merkezi olarak adlandırılmaktadır. İsveç'te Ar-Ge faaliyetlerine verilen önemin ve ayrılan kaynağın bilişim ve telekomünikasyon sektörlerinin gelişimini destekleyen en önemli unsurlardan olduğu değerlendirilmektedir.

Ulaştırma

İsveç oldukça gelişmiş ve yüksek standartlarda bir ulaştırma altyapısına sahip olup, ulaşım imkanları oldukça gelişmiş ve çeşitlidir.

İsveç'in en önemli havalimanları, başta Arlanda Havaalanı olmak üzere, Stockholm'de Bromma, Skavsta, Göteborg'da Şehir ve Landvetter havaalanlarıdır. En önemli limanları ise Stockholm, Malmö, Göteborg'dur.

Gelişmiş bir raylı ulaşım sistemine sahip olan İsveç'te en önemli tren yolları Stockholm ve Göteborgda mevcuttur. Metro ise Stockholm'de bulunmaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

İsveçliler detaylara önem veren bir toplumdur. İsveç'te kendinizi kabul ettirebilmeniz için ince detaylara dikkat edilmeli, planlanmış ve mantıklı organize edilmiş bir teklifle gitmeye özen gösterilmelidir.

İsveçliler, sosyal veya iş konusunda gerçekleştirilen toplantılara geç gidilmemesi konusunda hassastırlar. Eğer herhangi bir şekilde toplantıya geç kalındıysa ya da gelinemeyecekse çok önemli bir sebebin olması ve çok önceden karşı tarafa bildirilmesinde fayda vardır. Randevuların iki hafta öncesinden ayarlanması, hafta sonu tatillerde randevu vermemeye özen gösterilmesi beklenmektedir.

Toplantılar için en uygun zaman dilimi 9.00-10.00 veya 14.00-16.00 arasındaki zaman dilimidir. İsveç'te zaman büyük önem taşımakta olup, hafife alınmamalıdır. Bu yüzden

toplantılarda zamanında olmaya özen gösterilmelidir. Başlama ve bitiş saatlerine riayet edilmesi gerekmektedir. Görüşmeye bolca kartvizit götürülmesi önerilmektedir.

İsveçliler'in büyük bir çoğunluğu İngilizce bilmekte ve konuşmaktadır.

Para Kullanımı

Para birimi olarak, 1873 yılından beri İsveç Kronu kullanılmaktadır. 1995 yılında AB'ne üyeliği kabul edilen İsveç'te, yapılan halk oylaması sonucu AB ortak para birimi avronun kullanılması reddedilmiştir. İsveç Kronu 1.000, 500, 100, 50 ve 20'lik banknotlar halinde, madeni para olarak kullanılan öre ise 1,2,5,10 ve 50'likler halinde basılmaktadır. Döviz değişimi daha çok büyük şehirler, havaalanları ve feribot terminallerinde bulunan FOREX döviz değişim bürolarında yapılmaktadır.

Bununla birlikte, İsveç'te kredi kartı kullanma oranı ve mobil banka uygulamaları çok yaygın olup, nakit para kullanımı alışkanlığı neredeyse kalmamıştır (cashless society). Banka kartı / kredi kartı her yerde geçmekte olup, bir çok noktada nakit para kabul edilmemektedir. American Express, Diners Club, MasterCard ve Visa en çok kabul gören kredi kartlarıdır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. Türk vatandaşları için umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri ise, altı ay içinde üç ayı aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muafır.

AB ve Schengen Anlaşması taraf ülkeleri vatandaşlarının ülkeye girişinde vize istenmemektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

- 1 Ocak: Yeni Yıl
- 6 Ocak: Noel'in 13. Günü
- İyi Cuma (her yıl değişmekte)
- Paskalya (her yıl değişmekte)
- 1 Mayıs: İşçi Bayram
- 9 Mayıs: Ulusal Bayram
- 20 Mayıs: Milli Pazartesi
- 24-25 Aralık: Noel

Yerel Saat

İsveç, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1).

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Limited Şirketler

Araştırmalar, limited şirket kurmanın ya da satın almanın (off-the-shelf), İsveç pazarına giriş yapmak isteyen firmalar tarafından sıkça kullanılan bir yöntem olduğunu göstermektedir.

Limited şirket, sahipleriyle şirket arasında kesin bir ayırımın bulunduğu şirket yapılanması olarak tanımlanmaktadır. Limited şirketler kendine ait mülke sahip olup, anlaşmalar yapabilmektedirler.

Özel ve kamu limited şirketleri olmak üzere iki çeşit limited şirketi kurmak mümkündür. Yabancı menşei şirketler İsveçte genellikle özel limited şirketler kurdukları için bu raporda özel limited şirketler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Özel limited şirketler; hisselerini menkul kıymetler borsasında veya herhangi başka bir organize piyasada satışa çıkaramazken, şirketin esas sermayesinin 25.000 SEK olması gerekmektedir.

Özel limited şirketlerin yönetim yapısı incelendiğinde, yönetim kurulunda en az bir müdür ve bir de vekil müdürün bulunması gerektiği gözlenirken, bununla birlikte yönetim kurulu üç kişiden oluşuyorsa, bu durumda en azından bir vekil müdürün yönetimde bulunması gerekmektedir. Yöneticilerin ve vekil üyelerin sayısı ayrıca şirket ana sözleşmesinde belirtilmelidir.

Şirket Kurma Prosedürleri

Limited Şirket Kurulması: İsveç'te limited şirket kurmanın en kolay yolu, bir hukuk firmasının veya ajansın limited şirket kurulmasına yönelik sundukları off-the-shelf (hazır kayıtlı şirketin satın alınması) hizmetinden yararlanılmasıdır.

Bu hizmetle, yeni kayıt olmuş fakat henüz faaliyetlerine başlamamış şirketlerin bulunması kolaylaşmaktadır. Satın alınmaya hazır bulunan şirket için 25.000 SEK tutarındaki esas sermayenin bankaya yatırılmasıyla şirket faaliyetlerine başlama hakkı kazanmaktadır.

Bundan sonraki aşamada şirket sahipleri şirketin faaliyetlerini, ismini içeren şirket ana sözleşmesini imzalayarak yönetim kurulunu, kurulun başkanını ve genel müdürü belirlerken, yapılan bu değişiklikleri Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) bildirir.

Off-the- shelf hizmetinden yararlanmanın maliyeti alınan hizmete göre 10.000 ila 25.000 SEK arasında değişmektedir.

Şirket Sözleşmesi ve İçeriği:

Şirket sözleşmesi;

- Şirketin adı,
- Şirketin bulunduğu şehri,
- Şirketin faaliyetini,
- Esas sermayesini,
- Ortaklarının sayısını,
- Yönetim kurulunun üye sayısını,
- Yönetim kurulu vekil üye sayısını,
- Şirketi denetleyenlerin sayısını,
- Pay sahiplerinin ne sıklıkta toplandıklarını,
- Şirketin finansal yılını içerirken, bunlara ek olarak şirket hisselerinin satışını düzenleyen maddelerde şirket sözleşmesine eklenebilir.

Limited Şirketin Kaydı: Şirketin ismi ve faaliyeti Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) kaydedilmektedir (<https://www.verksamt.se/web/international/starting/get-started-business-registration-and-tax/limitedcompany>). İsim kaydı yapılırken, şirket isminin başka bir şirketin ismi ve markası ile benzer olmamasına dikkat edilmelidir. Şirket isminin ayrıca şirketin faaliyetlerini açıkça belirtecek şekilde olması gerekmektedir.

Vergi Sistemine Kayıt: Bolagsverket'e kaydolarak aktif faaliyetine başlayan firmaların vergilendirme işlemleri için Skatteverket'e kaydolması gerekmektedir. Yabancı şirketlerin İsveç'teki faaliyetleri ile ilgili faydalı bilgilere; (<https://skatteverket.se/serviceankar/otherlanguages/inenglish/businessesandemployers/nonswedishbusinesswithoperationsinsweden.4.676f4884175c97df41921ad.html>) adresinde ulaşılabilir.

Vergi beyannamesi ve prim formları doldurulup, (<http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/blanketterbroschyter/blanketter/info/4632.4.39f16f103821c58f680006712.html>) Vergi Dairesi'ne (Skatteverket) gönderildikten sonra şirketin vergi kaydı gerçekleşmektedir.

Kayıt işlemi sırasında katma değer ve gelir vergisi ile birlikte sosyal güvenlik primlerinin ödeneceği hesapla ilgili bilgiler şirkete gönderilmektedir.

Yönetim Kurulu ve Genel Müdür: Yönetim kurulunun görevleri şirketin büyüklüğüne ve genel müdürün atanıp atanmamasına göre değişiklik göstermektedir. Kurul, şirketin organizasyonu ve yönetiminden sorumlu iken genel müdür atama yetkisi bulunmaktadır.

Kurul aynı zamanda ana hissedarların da bulunduğu genel kurul toplantılarını düzenlerken, kimin şirketi temsil edeceğine karar verir. Yönetim kurulu birden fazla kişiden oluşuyorsa, bir üye yönetim kurulu başkanı olarak seçilirken, başkanın Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) bildirilmesi zorunludur.

Yönetim Kurulu ve İşleyiş: Yönetim kurulu genel müdür atadığı takdirde, genel müdür ve yönetim kurulunun görev tanımlarını yapmak zorunda iken, bununla beraber sadece bir yönetim kurulu üyesi bulunan şirketler işleyiş kuralları belirlemek zorunda değildirler.

Yönetim kurulunun sorumlulukları geniştir ve bazı durumlarda üyeleri şirket borçlarına karşı sorumlu olmaktadır. Bununla beraber, yönetim kurulu vergilerin zamanında ödenmesi ile yıllık muhasebe kayıtlarının düzenlenip gerekli belgelerin Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) gönderilmesinden sorumlu iken, şirkette meydana gelen herhangi bir değişikliği de rapor etmek zorundadır.

İmza Yetkisi ve EEA (Avrupa Ekonomik Bölgesi) Vatandaşlığı: İmza yetkisi herhangi bir kimseye verilmemiş ise, yönetim kurulu şirket adına imza atma yetkisine sahiptir. Böyle durumlarda yönetim kurulunun yarısından fazlasının imza atması gerekmektedir.

Bununla birlikte şirket, genel müdürünün, yönetim kurulunun yarısının, vekil üyelerinin yarısının ve imza yetkisine sahip kişilerden en az bir tanesinin EEA'ya (Avrupa Ekonomik Bölgesi) üye ülkelerden birinin vatandaşı olması zorunluluğu bulunmaktadır. İstisnai durumlar için ise Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) başvuru yapılmalıdır.

Şirketin İsveç'te yerleşik, şirketi temsil etme yetkisine sahip bir temsilcisi bulunmuyor ise, yönetim kurulunun İsveç'te yaşayan bir kişiyi, şirket adına yasal belgeleri tebliğ alması için yetkili kılması gerekmektedir. Bu kişinin şirket tarafından işe alınması zorunluluğu bulunmazken, Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) kayıt ettirilmesi zorunludur.

Hisselerin Kaydı ve Hissedarlar: Yönetim kurulu hisseler ve hisse sahiplerine ait kayıtları tutmak zorundadır. Bu kayıtlar halka açık bir şekilde şirketin ofisinde tutulmalıdır. Hisse sahipleri herhangi bir ülkede ikamet edebilirken, yeni hissedarlara ait bilgiler hisse sahipleri için tutulan kayıtlara eklenmelidir.

Şirket Muhasebesi: Faaliyetlerine başlamış her şirket muhasebe kayıtlarını Muhasebe Kanununa uygun olarak tutmak zorundadır. Yıllık muhasebe kayıtlarının, finansal yılın sonlanmasında itibaren 7 ay içerisinde Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) iletilmesi gerekir.

Zamanında gönderilmeyen kayıtlar için cezai yaptırımlar bulunmaktadır. Yıllık muhasebe kayıtları ve denetmen raporları finansal yılın sona ermesinden itibaren 11 ay içerisinde Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) teslim edilmez ise Kurum şirketi tasfiye etme hakkı kazanır.

Şirket Hesaplarının Denetlenmesi: Genel uygulama İsveç'te faaliyet gösteren tüm şirketlerin bir denetçisinin bulunması şeklinde iken İsveç Şirketler Kanunu'nda (Swedish Companies Act) yapılan değişikliklerle küçük şirketlere denetmen buldurup buldurmama konusunda seçim şansı verilmiştir.

Bununla birlikte profesyonel yeterlilik denetimlerinden geçmiş belirli bir büyüklüğe sahip şirketler, aşağıda belirtilen kriterlerden en az birine sahip ise muhasebe kayıtlarının denetlenmesi için bir denetmenle çalışmalıdır.

- Son 2 yıl içerisinde ortalama 50 işçi istihdam etmiş şirketler
- Menkul Kıymetler Borsasında kayıtlı şirketler
- Şirket varlıklarının değeri son iki yılda toplam 25 milyon SEK olan şirketler

Ticaret Sicil Kurumu (Bolagsverket) ile Birlikte Dosyalanması Gereken Belgeler:

- Yıllık muhasebe kayıtları,
- Denetmen raporu,
- Limited şirketi bir grubun parçası ise, denetmenin ana şirket hakkındaki raporu,
- Eğer genel kurul toplantısında kar payı ödenmesi ile ilgili karar çıktıysa, genel kurul toplantısının süresine ait bilgiler.

Faydalı Linkler: Ticaret Sicil Kurumu-Swedish Companies Registration Office (Bolagsverket) www.bolagsverket.se

Vergi Dairesi-Swedish Tax Agency (Skatteverket) www.skatteverket.se

Şube Açma Prosedürleri

Yurtdışı merkezli bir şirket, herhangi bir yan şirket kurmaksızın İsveç'te şube açma hakkına sahiptir. İsveç'te açılacak şube yasal olarak yurtdışı merkezli şirketin bir parçası iken, kendine ait sermaye bulundurmasına gerek yoktur.

İsveç'te açılacak şube ana şirketten bağımsız olmayıp, ana şirketin bölgesel temsilcisi olma niteliğini taşımaktadır. Ana şirket İsveç'te yalnızca bir şube açabilirken, şubeyi dilediği şehre taşıma hakkına sahiptir. Açılacak şube kendine ait sermaye bulundurmazken, varlıkları ve borçları ana şirketin toplam varlıklarının bir parçası durumundadır. Bununla birlikte, şube kendi muhasebe kayıtlarını tutma hakkına sahiptir ama bu hesapların ana şirketin hesaplarıyla karıştırılmaması gerekmektedir.

Yurtdışı merkezli şirket tarafından İsveç'te açılan şubenin EEA (Avrupa Ekonomik Bölgesi) ülkelerinde ikamet eden bir genel müdür tarafından yönetilmesi gerekmektedir. Şubeyi yönetmesi için göreve getirilen genel müdür, şubenin İsveç'te gerçekleştirdiği her türlü işlemde şirketin İsveç'teki yasal temsilcisi sıfatıyla sorumludur.

Şubenin Kaydı: İsveç'te şube açmak isteyen yabancı merkezli şirketlerin tüzel kişiliği bulunmalı, kendi ülkesindeki ilgili odalara kayıtlı ve faaliyetlerine başlamış olmaları gerekmektedir. Şube kurulumu ile ilgili detay bilgilere (<https://www.verksamt.se/web/international/starting/get-startedbusiness-registration-and-tax/opening-a-branch>) adresinden ulaşılması mümkündür.

Şubenin tescil edilmesi için atılması gereken ilk adım, şube açılmasına yönelik başvurunun Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) (<https://www.bolagsverket.se/en/bus/business/branch>) yapılmasıdır. Başvuruya ana şirketin son iki yılına ait yıllık raporları, ana şirketin finansal durumunu gösteren belgelerle birlikte şubeyi yönetecek sorumlu kişinin (genel müdürün) ana şirketin İsveç'teki yasal temsilcisi olduğunu gösteren belgelerin eklenmesi gerekmektedir.

Bütün gerekli belgeler tamamlandıktan sonra 2500 SEK tutarındaki başvuru ücretinin ödenmesiyle şube kayıt altına alınmaktadır. Detaylı bilgiye, yurt dışından ödeme için (<https://www.bolagsverket.se/en/fee/fees/paying/payments-from-abroad-1.14243>) ve İsveç'te ödeme için (<https://www.bolagsverket.se/en/fee/fees/paying>) internet adreslerinden ulaşılabilir.

Kayıt işlemlerinin sonlanmasıyla birlikte, şubeye 10 haneli bir kayıt numarası verilirken bu numara şube faaliyetlerini sonlandırana kadar kullanılabilir. Şube, kayıt numarasının elde edilmesiyle faaliyetlerine başlamaya hak kazanır.

Not: Yabancı banka ve diğer finansal kuruluşların İsveç'teki şubeleri İsveç Finans Piyasası Denetleme Kurumu (Finansinspektionen) tarafından kayıt altına alınmaktadır.

Şubenin İsmi: Şubenin İsveç'te kullanacağı ismin ana şirketin isimi ve yapısını aynı zamanda şube anlamına gelen (filial) kelimesini içermesi gerekmektedir. Şube isminin ayrıca ana şirketin hangi ülkeye ait olduğunu belirtmesi istenmektedir. Şubenin ismi Ticaret Sicil

Kurumu (Bolagsverket) tarafından tescil edilirken kayıt işlemi teklif edilen isimin daha önce tescil edilmiş bir isim veya markaya benzerliği durumunda uzayabilmektedir.

Vergi Sistemine Kayıt: Açılacak olan şube, İsveç'teki diğer (sınırlı sorumluluğu, kaynağı olan) limited şirketlerle aynı vergi yükümlüklerine sahiptir. Şube vergi bildirim formunu doldurduktan sonra kendini işveren olarak İsveç Vergi Kurumu'na (Skatteverket) (<http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/blanketterbroschyter/blanketter/info/4632.4.39f16f103821c58f680006712.html>) kaydettirir. Katma değer vergisi, PAYE (işveren payı) ödemeleri ile katma değer vergisinin ödeneceği hesap, gelir vergisi ve sosyal güvenlik katkı payları hakkındaki bilgiler kayıt işleminin gerçekleşmesiyle şubeye gönderilir.

Şube Muhasebesi: Faaliyetlerine başlamış tüm şirketlerin muhasebe hesaplarını Muhasebe Kanununa uygun olarak tutmaları gerekmektedir. Şube kendi hesaplarını, ana şirketin hesaplarından ayrı olarak tutmalıdır. Bunlara ek olarak, ana şirketin EEA ülkelerinden birinin yasal düzenlemelerine tabii olup olmamasına göre dönem sonu muhasebe kayıtlarının hazırlanışı farklılık göstermektedir.

Buna göre;

- EEA'ya üye ülkelerden birinde faaliyet gösteren ana şirket eğer İsveç'teki limited şirketlerle benzer özellikler taşıyorsa, sadece ana şirketin yıllık raporlarının Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) sunulması yeterli olup, şubenin yıllık raporlarının da sunulmasına gerek yoktur.

- EEA'ya üye ülkelerden birinde faaliyet gösteren ana şirket eğer İsveç'teki limited şirketlerle benzer özellikler taşımıyorsa yabancı kaynaklı şirket hem kendine hem de İsveç'teki şubesine ait yıllık raporları Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) sunmak zorundadır.

EEA Ülkelerine Üye Olmayan Yabancı Kaynaklı Şirketlerin Şubeleri: EEA üyesi ülkeler dışındaki herhangi bir ülkede faaliyet gösteren yabancı kaynaklı şirket hem kendisine hem de İsveç'teki şubesine ait yıllık raporları Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) sunmak zorundadır.

Şubenin Hesaplarının Denetlenmesi: Genel uygulama İsveç'te faaliyet gösteren tüm şubelerin bir denetçisinin bulunması şeklinde iken İsveç Şirketler Kanunu'nda (Swedish Companies Act) yapılan değişikliklerle küçük şubelere denetmen bulundurup bulundurmama konusunda seçim şansı verilmiştir.

Bununla birlikte eğer şube son iki finansal yıllık dönemde;

- Bünyesinde 3'ten fazla işçi bulundurmuşsa,

- Bilanço tablosu 1,5 milyon SEK'ten fazla ise,

- Net cirosu 3 milyon SEK'ten fazla ise muhasebe kayıtlarının denetlenmesi için bir denetmenle çalışmalıdır.

Buna ek olarak şubenin çalıştığı denetçinin sertifikalı bir muhasebeci olması gerekmektedir. Eğer kayıtlı bir denetim şirketiyle anlaşılmış ise bu durumda şubenin kayıtlarını inceleyen denetleme şirketindeki kişinin ismi belirtilmelidir.

Yıllık Vergi Beyanı: Şube yıl içerisinde gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler sonucu elde ettiği gelirine ait vergi beyannamesini Vergi Dairesi'ne (Skatteverket) beyan etmek zorundadır.

Temsilcilik Açma Prosedürleri

Bayilik anlaşması aynı zamanda satış yapma izni olarak tanımlanırken, ürün veya hizmetlerin pazarlanabildiği herhangi bir sektörde uygulanabilmektedir. Bayilik anlaşmaları genellikle uzun dönemli iş ortaklıkları kurulması amacıyla yapılırken, anlaşmalar İsveç Kontrat Kanunu'na göre düzenlenmektedir.

Bayilik Anlaşması ve İşleyiş: Bayilik anlaşması birbirinden ekonomik ve yasal olarak bağımsız olan ve daha sonraki yıllarda da bağımsız kalacak taraflar arasında yapılan kontrat olarak tanımlanmıştır. Bayiliği veren kişi/şirket, bayilik anlaşmasıyla birlikte, bayiliği alan kişiye ismini, markasını, konseptini kullanma hakkıyla beraber tecrübe ve teknik becerisinden faydalanma hakkını da vermeyi taahhüt etmektedir.

Bayiliği alan kişi ise, bayiliğini aldığı kişi/şirketin kalite, hizmet şartlarına uygun ve bayilik veren şirketin imajını güçlendirici biçimde faaliyet göstereceğini taahhüt etmektedir.

İsveç'te Bayilik: İsveç yaklaşık 450 adet bayilik zincirine ev sahipliği yaparken bunların büyük çoğunluğu İsveç orijinlidir. Bayilik sistemi İsveç'te daha çok perakendecilik sektöründe yaygın iken, perakendecilik dışında danışmanlık ve lokantacılık sektörlerinde de bayi sisteminin yaygın olduğu görülmektedir.

Franchising Kanunu: İsveç'te bayilik sistemi için hazırlanmış kapsamlı bir mevzuat bulunmazken, bayilik ile doğrudan ilişkili olarak sadece, bayiliği verenin bayilik anlaşması imzalanmadan belirli konular hakkında bayiliği alana bilgi vermesini düzenleyen yasa bulunmaktadır (Yasa No: 2006:484). Bu kanun, İsveç'te düzenlenmiş her türlü bayilik anlaşmasını kapsamaktadır.

Bayilik Anlaşması Hakkında: İsveç mevzuatına göre bayilik anlaşması, bayiliği veren girişimci ile bayiliği alan kişinin yapmış olduğu, bayiliği alan kişinin bayiliği veren girişimciye ürününü veya hizmetini belirli bir ücret karşılığında pazarlama hakkını verdiği anlaşma olarak tanımlanmıştır.

Bununla birlikte bayilik anlaşması, bayiliği alan kişiye, bayiliğini aldığı kişinin/firmanın markasıyla birlikte, firmaya ait her türlü fikri mülkiyet hakkını kullanma olanağı sağlarken, bayiliği alan kişinin de aynı zamanda kontrata uygun şekilde faaliyet göstermesini zorunlu kılmaktadır.

Bayilik Veren Kişi/Firmanın Yapması Gerekenler: Bayilik veren kişi/firmanın, bayilik anlaşmasıyla ilgili gerekli bilgileri, yazılı ve anlaşılır bir şekilde, kontratın imzalanmasından önce bayilik vereceği kişiye bildirmesi gerekmektedir. Bayilik veren kişi/firmanın diğer yükümlülükleri:

Verilecek olan bayiliğin faaliyetleri hakkında bayilik alacak olan kişinin bilgilendirilmesi.

- Bayilik veren kişi/firmanın varsa, daha önceden anlaşma imzalamış olduğu bayiler ve faaliyetleri hakkında, bayilik alacak olan kişiyi bilgilendirmesi.

- Bayilik alacak kişinin, bayilik veren kişi/firmaya ödeyeceği ücret hakkında bilgilendirilmesi.

- Bayilik alacak olan kişinin, anlaşmayla elde edeceği her türlü fikri mülkiyet hakkı hakkında bilgilendirilmesi.

- Bayilik alacak olan kişinin, almak veya kiralamak zorunda olduğu hizmet veya mallar hakkında bilgilendirilmesi.

- Bayilik alacak olan kişinin, kontrat süresi içerisinde ve sonrasında bayilik veren kişi/firmayla rekabet etmesini engelleyen madde hakkında bilgilendirilmesi.

- Kontratın şartları, değişiklik yapılabilmesinin koşulları, uzatma veya iptali, iptali durumunda karşılaşılabilecek cezai yaptırım konuları hakkında bayilik alacak olan kişinin bilgilendirilmesi.

- Kontrattan dolayı meydana gelen anlaşmazlıkların nasıl karara bağlanacağına dair bilginin bayilik alacak kişiye bildirilmesi.

Bayilik Açarken Dikkat Edilmesi Gereken Diğer Konular: Bayilik anlaşmasının imzalanması veya iptali sırasında tarafların, kontrat kanunu, fikri mülkiyet kanunu, rekabet kanunu, ticaret kanunu ve tüketiciyi koruma kanunu gibi diğer mevzuatları da göz önüne almaları gerekmektedir. Bunun dışında bayinin faaliyetlerini düzenleyen kılavuzun İsveç mevzuatlarına ve iş geleneklerine uygun olması gerekmektedir.

Bayi Kaydı: İsveç'te bayiler genellikle limited şirketler gibi faaliyet göstermektedirler. Özel limited şirket açmanın en hızlı ve en kolay yolu ise bu konuda hizmet veren hukuk

firmalarının off-the-shelf (kayıt olmuş ama faaliyetine başlamamış şirketin satın alınması) hizmetlerinden yararlanmaktadır.

Faydalı Linkler:

Sektör Birlikleri

Swedish Franchise Association: www.franchiseforeningen.se

Danışmanlık Şirketleri

Franchise Group: www.franchisegroup.se

Franchise Kollegiet: www.franchisekollegiet.se

FranchiseNet i Skandinavien: www.franchisenet.se

Franchiseakuten: www.franchiseakuten.se

Şirket Birleşmeleri ve Satın Alımları:

Aile Şirketleri:

Aile şirketleri, İsveç'teki girişimciliğin gelişmesinde her zaman destekleyici bir rol oynamıştır. Araştırmalar bu aile şirketlerinin kurucularının artık emeklilik zamanının yaklaştığını, emeklilik yaşı gelen kurucuların bu nedenle şirketlerini devredecek yabancı yatırımcılar aradığını göstermektedir.

Şirket Satın Alma ve Birleşme İşlemleri:

Birçok ülkede şirket satın alma işlemi, karışık ve uzun bir süreç olarak görülürken, bürokrasinin şeffaflık kültürü nedeniyle yaşanmadığı İsveç'te daha kolay ve kısa sürede gerçekleşmektedir. Satın alınması düşünülen şirkete ait her türlü bilgilere halka açık kaynaklardan ulaşmak mümkün olmaktadır. Bunlara ek olarak ayrıca yasal prosedür diğer ülkelere kıyasla İsveç'te daha sade biçimdedir.

Düşük İşlem Maliyetleri:

İşlem maliyetleri ve adli masraflar diğer ülkelere kıyasla daha düşüktür. Satın alım veya birleşme işlemleri gerçekleşirken avukat veya danışman bu sürece dâhil olmaktadır. Bu durum standart bir prosedür olup, taraflara duyulan güvensizlik olarak algılanmamalıdır. Bunların dışında, satın alım veya birleşme için hazırlanan İsveç kontratları ve anlaşmaları, ABD ve İngiltere'deki benzerlerine kıyasla daha kısa iken, anlaşmaların İsveç'te karşılıklı istek ve konsensusla gerçekleştiği görülmektedir. Şirket satın alımına veya herhangi bir şirketle birleşmeye karşı reflekslere nadir rastlanmakta iken, işçi sendikaları da genellikle bu sürece karşı tutum sergilememektedir. Herhangi bir anlaşmazlık durumunda ise genellikle tarafsız bir

hakeme başvuru yapılmakta, etkin adli sistem sayesinde anlaşmazlıklara hızlı ve kesin çözümler bulunmaktadır.

Şeffaflık: Şirketlere ait finansal verilere halka açık kaynaklardan ulaşmak mümkündür. Örnek olarak, bütün şirketler yıl sonu finansal raporlarını Ticaret Sicil Kurumu'na (Bolagsverket) bildirmek zorundadır. Firma ile ilgili genel bilgilere (<https://foretagsinfo.bolagsverket.se/sokforetagsinformation-web/foretag>) adresinden ücretsiz bir şekilde, daha detaylı resmi bilgilere ise aynı linkten satın alım yoluyla ulaşılması mümkündür. İsveç'teki şeffaflık kültürünün etkisini muhasebe işlemleri üzerinde de görülmektedir.

İsveç muhasebecilik standartları yönetimi ile muhasebecilik enstitüsünün standartları ve düzenlemeleri tarafsız bir çerçevede hazırlanmakta, kayıt edilmiş bütün İsveçli firmaların IRFS (International Financing Reporting System) sistemini kullanmaları istenmektedir.

Yasal Şartlar:

İsveç'e yatırım yapmak isteyen yabancı yatırımcılar için ülke sınırlaması bulunmazken, AB ve Avrupa Ekonomik Bölgesi (EEA) ülkelerinin vatandaşları ve şirketleriyle birlikte, bu bölgelerin dışında kalan ülkelerin vatandaşları ve şirketleri İsveç'te şirket satın alma hakkına sahiptir.

Hisse sahipleri başka bir ülkede bulunabilirken, genel müdür ve yönetim kurulunun yarısının EEA bölgesinde yaşaması gereklidir. Şirketler Kanunu ortaklara kredi verilmesini yasaklamakla beraber, ana şirket EEA menşeliyse şirketler arası kredi verilmesi bu yasak kapsamı dışında bırakılmıştır.

Özel sektör şirket satın alımları veya birleşmeleri, Şirketler Kanunu ve Kontrat Kanununa göre düzenlenirken, pay ve mal satın alımı ile ilgili ayrıca herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Özel lisans alınmasını gerektiren sektörlerde, şirket sahibi mülkiyet sahibi olmayla ilgili çeşitli düzenlemeleri de takip etmelidir. Rekabet kuralları ayrıca dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta iken, otorite şirket birleşmesini rekabete aykırı bulursa birleşmeye müdahale etme yetkisine sahiptir.

Kamu sektörü şirket birleşmeleri ve satın alımları ise Menkul Kıymetler Borsası Kanununa ve Şirketler Kanununa göre düzenlenmektedir. Düzenleyicinin ana amacı, birleşme veya satın alım sırasında pay sahiplerinin pay satışı veya pay alımı hakkında bilgilendirilmesidir.

Şirket veya Faaliyetlerinin Devralınması:

Şirket satın alımında kullanılan bir diğer yöntem de şirketin faaliyetlerinin her türlü borç ve mal varlığını kapsayacak şekilde devralınmasıdır. Devir işlemi şirkete ait her türlü ekipmanı, hisse senedini ve anlaşmaları içerebilmektedir.

Yatırımcı, şirketin bütün paylarını ve kara katılım haklarını satın aldığı takdirde şirketin sahibi olurken, aynı zamanda şirkete ait malları, borçları, sonlanmış anlaşmaları, şirketin isimi ve kayıt numarasını da satın almış olmaktadır.

Satış fiyatı ve koşulları taraflar arasındaki pazarlık sonucu belirlenirken, şirket satış sonrası, daha önce yapmış olduğu anlaşmalara bağlı kalmaktadır. Bu nedenle satın alınacak şirketin satın alma işlemi gerçekleşmeden önce iyice incelenmesi faydalı olmaktadır.

İsveç'te Şirket Satın Alımı veya Birleşmede İzlenen Yol:

İsveç'te limited şirket satın alımı genellikle birçok aşamayı içeren bir süreç şeklinde gerçekleşirken, ilk adımın stratejik değerlendirme olduğu görülmektedir. Satın alma işlemi, ilk hazırlık aşamasından itibaren genel olarak 8 ila 10 ay içerisinde tamamlanmaktadır. Bununla birlikte genel olarak izlenen adımlar aşağıda belirtilmektedir.

1-Şirketin ve Yatırımcının Analizi:

Bu aşamada ilk olarak, alınması düşünülen şirketin detaylı analizi yapılırken, potansiyel sinerji, şirketin yeniden yapılanma ihtiyacının olup olmadığının araştırılması ile birlikte potansiyel problemler hakkında değerlendirmeler yapılmaktadır. Bunlara ek olarak şirketin sermaye yapısı da gözden geçirilirken, yatırımcı ve satın alma işlemi esnasında yatırımcıya danışmanlık yapacak kişi danışmanlık hizmetinin şartlarını belirleyen anlaşmayı imzalarlar.

2- Satın Alma İşleminin Finansmanı:

İkinci aşamada dikkat edilen konu, satın alma işleminin borç ya da öz kaynakla mı finanse edileceğidir. Buna ek olarak satın alımın ve satışın şartları da incelenmektedir.

3- Satın Alınacak Şirketin Ortaklık Yapısının Analizi:

Limited şirketler, İsveç'te, hisselerinin ve kar paylarının organize edilmiş biçimine göre 2 gruba ayrılmaktadır.

VPC şirketleri, genellikle menkul kıymetler borsasına kayıtlı olan, hisse senedi çıkarmayan şirketlerdir. VPC şirketlerinin pay sahiplerine ait kayıtlar Euroclear (www.euroclear.com) gibi saklama kuruluşları tarafından tutulmaktadır.

VPC şirketlerinin dışındakiler ise kupon şirketler olarak sınıflandırılmaktadır. Bu tür şirketlerde yönetim kurulu, hissedarların kayıtlarını tutmak ve korumakla yükümlüdür.

Her iki sistem için de yatırım yapacak olan kişinin satın alım işleminden önce, şirketin ortaklık yapısını incelemesinde fayda bulunmaktadır.

4-Şirketin Tanıtımı:

Dördüncü aşamada şirket yatırımcılara tanıtılmaktadır. Şirket tanıtımı, şirket sahibi, yönetim kurulu ve yatırım bankacısının şirketi yatırımcılara tanıtmak amacıyla hazırladıkları sunum olarak tanımlanmaktadır.

5-Teklif Mektubu: Bu aşamada taraflar, bir takım bilgileri korumak ve de satın alma işlemini ciddiye aldıklarını göstermek amacıyla, teklif mektubu hazırlanmadan, gizlilik anlaşması imzalama yoluna başvurmaktadırlar. Ayrıca, yatırımcının danışmanı şirket sahibinin iyi niyetinden emin olmak ve satış işleminin sağlıklı yürümesini sağlamak için şirket sahibiyle görüşmeler yapmaktadır. Teklif mektubu ise yatırımcının satın almak istediği şirket için ödemeyi düşündüğü son teklifi ve ödemenin yapısını içermektedir.

6-Şirkete Ait Kapsamlı Raporların Hazırlanması: Bu aşama satın alınması düşünülen şirkete ait tüm yasal ve finansal raporların yatırımcının danışmanları tarafından hazırlanmasını içermektedir.

7-Gerekli Belgelerin Hazırlanması: Bu aşamada satın alım işlemi için gerekli kağıtlar ve başvurular hazırlanırken, İsveç Rekabet Kurumu (Konkurensverket) ve İsveç Finans Piyasası Denetleme Kurumu'na (Finansinspektionen) da başvurular yapılmaktadır.

8-Anlaşmanın İmzalanması: Anlaşma, imzalanan belgeler ile avukatların yetkileri, hisselerin transferi gibi imza aşamasında anlaşmaya eklenen belgeleri içermektedir.

9-Başvuruların Yapılması: Bu aşamada Rekabet Kurumu, İsveç Finans Piyasası Denetleme Kurumuna yapılan başvurularla birlikte diğer belgeler de doldurulup ilgili mercilere teslim edilir.

10-İşlemin Sonlandırılması:

Bu son aşamada, teminat, sigorta ve şirket içi borçların düzenlenmesi, banka hesapları ile ilgili düzenlemeler yapılmakta, hisselerin transferi ve hisselerin satış fiyatı üzerinde anlaşmaya varılmaktadır. Bütün satın alım işlemleri, satın alış bedelinin transfer edilmesi, satın alınan şirketin yeniden finanse edilmesi ve hazırlanmış tüm belgelerin teslim edilmesiyle son bulmaktadır. Bu noktada hisseler transfer edilmiş ve yedi emin sözleşmesi imzalanmıştır.

Sosyal Güvenlik Uygulamaları

İsveç'te sosyal güvenlik sistemi yaşlılara, çocuklu ailelere, hasta ve engellilere mali güvence sağlamaktadır. Sosyal güvenlik sisteminin kapsadığı sigorta şekilleri aşağıdaki gibidir:

- Sağlık sigortası,
- İş kazası ve meslek hastalığı hallerinde sağlanan yardımlar,
- Malul aylığı,
- Yaşlılık ve ölüm aylıkları,
- İşsizlik sigortası,
- Aile yardımları ve ebeveyn sigortası.
- Sosyal sigorta sistemi kapsamında İsveç'te ikamet şartına bağlı olarak yani herhangi bir katkı payı ödenmesine gerek olmaksızın;

- Çocuk yardımı,
- Bakım ödeneği,
- Garanti aylığı biçiminde ödenen hastalık tazminatı,
- Garanti emekli aylığı ve barınma yardımı ödenir.

İsveç'teki sigortalı çalışmalarından dolayı bir gelir elde ediyor ya da etmiş olma koşulu ile sağlanan yardımlardan bazıları ise;

- Hastalık yardımı,
- Ebeveyn ödeneği,
- Gelire dayalı hastalık tazminatı,
- Gelire dayalı emeklilik aylığıdır.

Sosyal sigorta sistemi bireysel temele dayanmakta olup, sistem içinde gelire dayalı yardımlar, genel yardımlar ve gelir testine dayalı yardımlar bulunmaktadır.

Gelire dayalı yardımlar, örneğin kişilerin hastalık ya da evde çocuk bakımı nedeniyle çalışmalarının mümkün olmadığı durumlarda karşı karşıya kalınan gelir kaybını telafi etme amacı taşır.

Genel yardımlar, tüm bireylere aynı oranda öden çocuk ödeneği ve evlat edinme ödeneği gibi yardımlardır.

Gelir testi kapsamında ise barınma ödeneği, emekliliklere ödenen barınma desteği ve nafaka yardımı çerçevesinde ödenen ilave yardım bulunmaktadır. Gelire dayalı yardımların aksine bu ödenekler vergiye tabi değildir.

Sosyal sigortanın finansmanı, işveren ve işçi katkı payları ile vergiler yoluyla gerçekleştirilmektedir. Pek çok sosyal sigorta yardımı, tüketici fiyat endeksine bağlı taban fiyat miktarı ile ilişkilendirilmiştir. Böylece ödenen yardımlar genel fiyat düzeyi değişikliklerinde satın alma değerini korumaktadır.

Bankacılık Mevzuatı

Bankalar, konut kredisi ile ilgili kurumlar ve sigorta şirketleri İsveç finans sektöründeki başoyunculardır. İsveç, uluslararası kodlar ve standartlarla uyumlu, gelişmiş, karmaşık ve güvenilir bir finans sistemine sahiptir.

Bankacılık sektörü, ticari (anonim) bankalar, yabancı bankalar, tasarruf bankaları ve işbirliği bankaları olmak üzere dört gruba ayrılmıştır.

İsveç bankacılık sektörünün en önemli aktörü Nordea ve bunu takiben Skandinaviska Enskilda Banken (SEB) , Handelsbanken, Swedbank'dır.

Bununla birlikte, son dönemde Türkiye'ye gerçekleştirilen para transferleri ile İsveç'te şirket kurulumu için gerekli olan banka hesabı açılması sürecinde şirketlerimiz çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu yönde yaşanan sorunların Stokholm Ticaret Müşavirliğine bildirilmesinde fayda görülmektedir.

Vizeler

Seyahat Vizesi

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, İsveç'e yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

Çalışma ve Oturma İzinleri

AB'ye, Avrupa Ekonomik Alanı'na (AEA) dahil bir ülke veya İsveç'e vatandaşlarının, oturma veya çalışma izni almasına gerek yoktur. Ancak, bu durumda sadece Göçmen Dairesi'ne İsveç'te üç aydan fazla ikamet edileceğinin bildirilmesi gerekir.

AB veya AEA dışında kalan bir ülkeden gelmesi ve İsveç'te üç aydan daha fazla çalışılması halinde hem çalışma ve hem de oturma izni alma zorunluluğu vardır. Ülkede mevcut kurallara getirilmiş istisnalar da bulunmaktadır. Bu yüzden dikkatli olunması gerekmektedir.

İzinlerden, Göçmen Dairesi sorumludur. İzin almak zorunda olanların başvurusunu İsveç'e gelmeden önce yapmaları gerekmektedir. Çalışma ve oturma izni başvurusu, Göçmen Dairesi'nin (<https://www.migrationsverket.se/English>) web sitesinden veya ikamet edilen ülkede bulunan İsveç Konsolosluğuna yapılmaktadır. Ancak, İsveç'e gelebilmek için vize de alınması zorunluysa, çalışma izni başvurusunun bir İsveç Büyükelçiliği veya Konsolosluğuna yapılması gerekmektedir.

Herkesin çalışma iznine ihtiyacı yoktur. AB ve AEA ülkeleri vatandaşları dışında İsveç'te çalışabilmek için çalışma izni almalarına gerek olmayan diğer başka gruplarla ilgili daha fazla bilgiye Göçmen Dairesi'nin web sitesinden ulaşmak mümkündür.

İsveç'te çalışma izni alabilmek için;

- 1) Pasaportun geçerli olması,
- 2) İşle geçimin sağlanabiliyor olması,
- 3) Ayda en az 13 bin kron maaş alınması (istisna; 5. maddeye bakınız),
- 4) İşverenin iş için İsveç'te ve AB içinde en az on gün süreyle ilan vermiş olması (yeni çalışan alınması halinde geçerlidir),
- 5) İşverenin, İsveç iş toplu sözleşmesi düzeyinde, meslekte veya branşta alışagelmış düzeyde işe alınma koşulları sağlamış olması (6. maddeye bakınız),
- 6) İşverenin iş branşıyla ilgili sendikalara işe alınma koşulları hakkında görüş bildirme imkanı tanınması.

Çalışma İzinlerinin Geçerlilik Süreleri

İsveç'te bir süreyle sınırlı bir işte çalışılacaksa, oturma ve çalışma izni işin devam ettiği süre zarfında geçerli olur. Ancak, her defasında en fazla iki yıllık izin verilir.

Dört yıldan sonra sürekli oturma izni alınabilmesi mümkündür.

KAYNAKÇA

1. ITC TRADEMAP: <https://www.trademap.org/Index.aspx>
2. T.C. TİCARET BAKANLIĞI
3. TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

YASAL UYARI: Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.